

Velika Britanija in Francija sta pomagali diktatorju Hitlerju

Sovjetska unija objavila dokumente, katere je zasegla rdeča armada v Nemčiji. Amerika skuša oprati izdajstvo Čehoslovakije

Moskva, 12. feb. — Sovjetska vlada je obdobju Veliko Britanijo in Francijo, da sta pomagali Adolfu Hitlerju v pripravah za napad na Rusijo in skušali izolirati Rusijo od ostale Evrope. Obdolžitev je nadaljnji odgovor ameriškiemu državnemu departmentu, ki je nedavno objavil tajne dokumente o odnosih med Sovjetsko unijo in nacistično Nemčijo v predvojni dobi. Department je razkril, da sta Stalin in Hitler sklenila dogovor glede razkosanja Poljske in baltičnih držav in dominacije Balkana.

Sovjetska izjava, objavljena zadnji ponedeljek, je naglašala, da so ameriški dolarji in britski ter francoski diplomati uglasili pot izbruha druge svetovne vojne. Druga izjava, objavljena sinoči v Moskvi, bazirana na dokumentih, katere je zasegla rdeča armada v Nemčiji, razkriva med drugim: Da sta Velika Britanija in Francija z namenom, da rešita svojo kožo, skovali monakovski dogovor in druge pakte, da obrne Hitlerja stran do zapada in proti Rusiji.

Velika Britanija in Francija sta sklenili pakte s Hitlerjem glede združitve Evrope brez Rusije. Velika Britanija je sankcionirala Hitlerjevo aneksijo Avstrije, Čehoslovakije in Gdansk, svobodnega mesta ob Baltičnem morju. Francija ni ugovarjala, ko je bila aneksija dovršena. Velika Britanija je prevrnila Francijo, ker je ni obvestila o tajni konferenci med njo in nacisti pred sklenitvijo monakovske kupčije.

Rusija je kdaj ponovno opozorila svetovno javnost, da ameriški državni departament, ko je objavil tajne nacistične dokumente, ni upošteval dejstva, da sta Velika Britanija in Francija z namenom, da rešita svojo kožo, skovali monakovski dogovor in druge pakte, da obrne Hitlerja stran do zapada in proti Rusiji.

Velika Britanija in Francija sta sklenili pakte s Hitlerjem glede združitve Evrope brez Rusije. Velika Britanija je sankcionirala Hitlerjevo aneksijo Avstrije, Čehoslovakije in Gdansk, svobodnega mesta ob Baltičnem morju. Francija ni ugovarjala, ko je bila aneksija dovršena. Velika Britanija je prevrnila Francijo, ker je ni obvestila o tajni konferenci med njo in nacisti pred sklenitvijo monakovske kupčije.

Rusija je kdaj ponovno opozorila svetovno javnost, da ameriški državni departament, ko je objavil tajne nacistične dokumente, ni upošteval dejstva, da sta Velika Britanija in Francija z namenom, da rešita svojo kožo, skovali monakovski dogovor in druge pakte, da obrne Hitlerja stran do zapada in proti Rusiji.

Velika Britanija in Francija sta sklenili pakte s Hitlerjem glede združitve Evrope brez Rusije. Velika Britanija je sankcionirala Hitlerjevo aneksijo Avstrije, Čehoslovakije in Gdansk, svobodnega mesta ob Baltičnem morju. Francija ni ugovarjala, ko je bila aneksija dovršena. Velika Britanija je prevrnila Francijo, ker je ni obvestila o tajni konferenci med njo in nacisti pred sklenitvijo monakovske kupčije.

Rusija je kdaj ponovno opozorila svetovno javnost, da ameriški državni departament, ko je objavil tajne nacistične dokumente, ni upošteval dejstva, da sta Velika Britanija in Francija z namenom, da rešita svojo kožo, skovali monakovski dogovor in druge pakte, da obrne Hitlerja stran do zapada in proti Rusiji.

Velika Britanija in Francija sta sklenili pakte s Hitlerjem glede združitve Evrope brez Rusije. Velika Britanija je sankcionirala Hitlerjevo aneksijo Avstrije, Čehoslovakije in Gdansk, svobodnega mesta ob Baltičnem morju. Francija ni ugovarjala, ko je bila aneksija dovršena. Velika Britanija je prevrnila Francijo, ker je ni obvestila o tajni konferenci med njo in nacisti pred sklenitvijo monakovske kupčije.

Rusija je kdaj ponovno opozorila svetovno javnost, da ameriški državni departament, ko je objavil tajne nacistične dokumente, ni upošteval dejstva, da sta Velika Britanija in Francija z namenom, da rešita svojo kožo, skovali monakovski dogovor in druge pakte, da obrne Hitlerja stran do zapada in proti Rusiji.

Velika Britanija in Francija sta sklenili pakte s Hitlerjem glede združitve Evrope brez Rusije. Velika Britanija je sankcionirala Hitlerjevo aneksijo Avstrije, Čehoslovakije in Gdansk, svobodnega mesta ob Baltičnem morju. Francija ni ugovarjala, ko je bila aneksija dovršena. Velika Britanija je prevrnila Francijo, ker je ni obvestila o tajni konferenci med njo in nacisti pred sklenitvijo monakovske kupčije.

Rusija je kdaj ponovno opozorila svetovno javnost, da ameriški državni departament, ko je objavil tajne nacistične dokumente, ni upošteval dejstva, da sta Velika Britanija in Francija z namenom, da rešita svojo kožo, skovali monakovski dogovor in druge pakte, da obrne Hitlerja stran do zapada in proti Rusiji.

Velika Britanija in Francija sta sklenili pakte s Hitlerjem glede združitve Evrope brez Rusije. Velika Britanija je sankcionirala Hitlerjevo aneksijo Avstrije, Čehoslovakije in Gdansk, svobodnega mesta ob Baltičnem morju. Francija ni ugovarjala, ko je bila aneksija dovršena. Velika Britanija je prevrnila Francijo, ker je ni obvestila o tajni konferenci med njo in nacisti pred sklenitvijo monakovske kupčije.

Rusija je kdaj ponovno opozorila svetovno javnost, da ameriški državni departament, ko je objavil tajne nacistične dokumente, ni upošteval dejstva, da sta Velika Britanija in Francija z namenom, da rešita svojo kožo, skovali monakovski dogovor in druge pakte, da obrne Hitlerja stran do zapada in proti Rusiji.

Velika Britanija in Francija sta sklenili pakte s Hitlerjem glede združitve Evrope brez Rusije. Velika Britanija je sankcionirala Hitlerjevo aneksijo Avstrije, Čehoslovakije in Gdansk, svobodnega mesta ob Baltičnem morju. Francija ni ugovarjala, ko je bila aneksija dovršena. Velika Britanija je prevrnila Francijo, ker je ni obvestila o tajni konferenci med njo in nacisti pred sklenitvijo monakovske kupčije.

Rusija je kdaj ponovno opozorila svetovno javnost, da ameriški državni departament, ko je objavil tajne nacistične dokumente, ni upošteval dejstva, da sta Velika Britanija in Francija z namenom, da rešita svojo kožo, skovali monakovski dogovor in druge pakte, da obrne Hitlerja stran do zapada in proti Rusiji.

Velika Britanija in Francija sta sklenili pakte s Hitlerjem glede združitve Evrope brez Rusije. Velika Britanija je sankcionirala Hitlerjevo aneksijo Avstrije, Čehoslovakije in Gdansk, svobodnega mesta ob Baltičnem morju. Francija ni ugovarjala, ko je bila aneksija dovršena. Velika Britanija je prevrnila Francijo, ker je ni obvestila o tajni konferenci med njo in nacisti pred sklenitvijo monakovske kupčije.

Rusija je kdaj ponovno opozorila svetovno javnost, da ameriški državni departament, ko je objavil tajne nacistične dokumente, ni upošteval dejstva, da sta Velika Britanija in Francija z namenom, da rešita svojo kožo, skovali monakovski dogovor in druge pakte, da obrne Hitlerja stran do zapada in proti Rusiji.

Velika Britanija in Francija sta sklenili pakte s Hitlerjem glede združitve Evrope brez Rusije. Velika Britanija je sankcionirala Hitlerjevo aneksijo Avstrije, Čehoslovakije in Gdansk, svobodnega mesta ob Baltičnem morju. Francija ni ugovarjala, ko je bila aneksija dovršena. Velika Britanija je prevrnila Francijo, ker je ni obvestila o tajni konferenci med njo in nacisti pred sklenitvijo monakovske kupčije.

Rusija je kdaj ponovno opozorila svetovno javnost, da ameriški državni departament, ko je objavil tajne nacistične dokumente, ni upošteval dejstva, da sta Velika Britanija in Francija z namenom, da rešita svojo kožo, skovali monakovski dogovor in druge pakte, da obrne Hitlerja stran do zapada in proti Rusiji.

Velika Britanija in Francija sta sklenili pakte s Hitlerjem glede združitve Evrope brez Rusije. Velika Britanija je sankcionirala Hitlerjevo aneksijo Avstrije, Čehoslovakije in Gdansk, svobodnega mesta ob Baltičnem morju. Francija ni ugovarjala, ko je bila aneksija dovršena. Velika Britanija je prevrnila Francijo, ker je ni obvestila o tajni konferenci med njo in nacisti pred sklenitvijo monakovske kupčije.

Rusija obdolžena umešavanja

Protest proti aretaciji ameriških častnikov

Washington, D. C., 12. feb. — Amerika je obdolžila Rusijo neupravičene intervencije na Ogrskem, ker so njene čete aretirale in "ugrabile" dva ameriška častnika na Ogrskem.

Državni departament je objavil vsebino ostrega protesta, ki je bil poslan Rusiji in Ogrski, kakor tudi vsebino zaprisežene izjave aretiranih častnikov o incidentu. Prizadeta častnika sta polkovnik Bernard Thiel in Peter J. Kopsak. Oba sta vojaška atašee ameriškega poslanstva v Budimpešti. Ruski vojak, ki ju aretirali 14. januarja in odvedli v Avstrijo, dva dni pozneje pa so jima sovjetske oblasti dovolile povratek v Budimpešto.

Ruski uradniki na Ogrskem so obdolžili ameriška častnika kršenja sovjetskih vojaških regulacij, ker sta vstopala v rusko vojaško pokrajino brez dovoljenja. Uradniki so pozvali ameriško poslanstvo, naj kaznuje oba častnika zaradi kršenja vojaških regulacij.

Keenan dobil važno pozicijo od ADF

Washington, D. C., 12. feb. — Joseph D. Keenan je dobil važno pozicijo od Ameriške delavske federacije v zvezi s formiranjem Lige za politično vzgojo, ki ima postati močna sila v letošnji volilni kampanji. Keenan je tajnik Čikaške delavske federacije. Izbrala sta ga William Green, predsednik ADF, in George Meany, tajnik blagajnik. V vojnem času je bil Keenan podnačelnik federalnega odbora za produkcijo orožja, po zaključitvi vojne pa delavski svetovalec ameriške vojske v Nemčiji. Direktor lige še ni bil izbran. Člani eksekutivnega sveta ADF so ponudili pozicijo direktorja bivšemu senatorju Wheelerju iz Montane, ki pa jo je odklonil.

Washington, D. C., 12. feb. — Pričakuje se, da bodo člani Trumanovega sveta ekonomskih svetovalcev priporočili sprejetje načela garantirane letne plače kot zaščito pred depresijo. To vprašanje je sedaj predmet študije svetovalcev.

Pričakuje se, da bodo svetovalci v svojem poročilu, ki bo kmalu predloženo predsedniku Trumanu, priporočili sprejetje načela garantirane letne plače. Nekatere korporacije so že osvojile to načelo in garantirale delavcem letno plačo ne glede na časno odslovitev.

Načelnik sveta ekonomskih svetovalcev je Edwin G. Nourse. On je dejal, "da garantirana letna plača ne spada v območje kongresa. Ako bo postala praksa ameriških industrij, bo omogočila stabilizacijo ekonomije."

Mnogo industrijcev je naznanilo opozicijo proti garantirani letni plači. Glavni argument je, da bi bile industrije težko prirediti, ako bi nastala depresija. Zagovorniki načrta trdijo, da se bi Amerika izognila depresiji, ako bi industrije garantirale letno plačo delavcem.

Sodniški odloki, da morajo lastniki podjetij, ki so bila zasežena na podlagi odredb, dobiti odškodnino, so naleteli na odpor pri uslužbenih in uradnih delavcih industrij. Voditelji delavske federacije trdijo, da bodo delavci zastavljali, ako bodo bivši lastniki dobili odškodnino. Izvedbo odlokov so preprečile oblasti v interesu vzdrževanja miru in reda.

Voditelji treh manjšinskih strank trdijo, da raztegnitev poddržavljenja in centralizacije podjetij pod komunistično kontrolo ni nista v prejšnjem programu vlade. Predlagali so razpis volitev, pri katerih naj bi ljudstvo odločilo, ali je za ali proti poddržavljenju podjetij.

Pravda, glasilo komunistične stranke, trdi v uvodniku, da je Truman povečal pritisk na kongres za sprejetje Marshallovega načrta. Omenja tudi, da je Amerika podprla predlog britskega zunanjega ministra Bevinova za ustanovitev bloka za poddržavljenje veletrgovin in stanovanj v Čehoslovakiji.

Praga, Čehoslovakija, 12. feb. — Komunistična stranka je sodelovanjem delavske federacije in levičarskega krila socialnih demokratov sestavila načrte za poddržavljenje veletrgovin, uradnih poslov in stanovanjskih hiš. Država je že dobila monopol nad tekstilno in premogovno industrijo.

Program poddržavljenja se je razširil z organiziranjem monopolov pod vladno kontrolo. Država je prevzela funkcije kompanij, ki so bile udeležene v zunanji trgovini.

Znamenja so, da bodo načrti za poddržavljenje veletrgovin in stanovanjskih hiš sprejeti v parlamentu, kjer imajo komunisti in drugi levičarji večino sedežev, pred razpisom splošnih volitev. Lastniki hiš, ki imajo pet in več stanovanj, bodo dobili odškodnino.

Lastniki industrij, ki so bile poddržavljene pred dvema letoma, ko so bile prve odredbe uveljavljene, niso dobili odškodnine. Kampanja za konfiskacijo in poddržavljenje veletrgovin vodi delavska federacija.

Sodniški odloki, da morajo lastniki podjetij, ki so bila zasežena na podlagi odredb, dobiti odškodnino, so naleteli na odpor pri uslužbenih in uradnih delavcih industrij. Voditelji delavske federacije trdijo, da bodo delavci zastavljali, ako bodo bivši lastniki dobili odškodnino. Izvedbo odlokov so preprečile oblasti v interesu vzdrževanja miru in reda.

Voditelji treh manjšinskih strank trdijo, da raztegnitev poddržavljenja in centralizacije podjetij pod komunistično kontrolo ni nista v prejšnjem programu vlade. Predlagali so razpis volitev, pri katerih naj bi ljudstvo odločilo, ali je za ali proti poddržavljenju podjetij.

Pravda, glasilo komunistične stranke, trdi v uvodniku, da je Truman povečal pritisk na kongres za sprejetje Marshallovega načrta. Omenja tudi, da je Amerika podprla predlog britskega zunanjega ministra Bevinova za ustanovitev bloka za poddržavljenje veletrgovin in stanovanj v Čehoslovakiji.

Praga, Čehoslovakija, 12. feb. — Komunistična stranka je sodelovanjem delavske federacije in levičarskega krila socialnih demokratov sestavila načrte za poddržavljenje veletrgovin, uradnih poslov in stanovanjskih hiš. Država je že dobila monopol nad tekstilno in premogovno industrijo.

Program poddržavljenja se je razširil z organiziranjem monopolov pod vladno kontrolo. Država je prevzela funkcije kompanij, ki so bile udeležene v zunanji trgovini.

Znamenja so, da bodo načrti za poddržavljenje veletrgovin in stanovanjskih hiš sprejeti v parlamentu, kjer imajo komunisti in drugi levičarji večino sedežev, pred razpisom splošnih volitev. Lastniki hiš, ki imajo pet in več stanovanj, bodo dobili odškodnino.

Lastniki industrij, ki so bile poddržavljene pred dvema letoma, ko so bile prve odredbe uveljavljene, niso dobili odškodnine. Kampanja za konfiskacijo in poddržavljenje veletrgovin vodi delavska federacija.

Domače vesti

Družina izgubila tri sinove

Jenny Lind, Ark.—V rudniški eksploziji, ki se je zadnje nedelje pripetila v premogovniku Sunshine v Greenwoodu in v kateri je osem rudarjev izgubilo življenje, so bili med ubitimi tudi trije sinovi družine Louisa Grlica, tajnika društva 24 SNPJ. Dva sinova, Frank in Albin, sta bila člana SNPJ, tretji sin Louis pa KSKJ.

Iz Clevelanda

Cleveland.—Po dolgi bolezni je v Euclidu umrla vdova Mary Bizjak, rojena Mlač, stara 62 let. Zapušča dve poročeni hčeri in več vnukov.—V bolnišnici je umrla Anna Požar, stara 59 let, doma iz Mirne peči, Dolenjsko, v Ameriki 43 let. Članica društva 139 SNPJ, kakor tudi SDZ in SZZ. Zapušča moža Johna, tri sinove, dve poročeni hčeri, vnuke in sestro Amelijo Horvat v Maple Heightsu.—V bolnišnici Glenville se nahaja Joseph Jarc. —Mary Hren si je doma pri padcu zlomila levo roko v zapustju.—Pri družini John in Agnes Henderson so se oglasile rojenice in pustile prvorojenka. Agnes je hči znane družine Frank Cesen.

Smrt pionirja

Oakland, Calif.—Dne 8. t. m. je tukaj naglo umrl Frank Pajk (Pike) v 80. letu starosti. Rojen je bil 2. aprila 1869 v Zatični na Dolenjskem, odkoder je leta 1890 prišel v Cleveland, Ohio, kjer je dolgo vrsto let vodil krojačnico in bil med pionirji med tamkajšnjimi naseljenci, leta 1946 pa se je preselil v Californijo k svojemu sinu in hčerami. Žena mu je umrla pred več leti. V Clevelandu zapušča štiri hčere in dva sinova, tukaj pa enega sina in dve hčeri ter v stari domovini dve sestri.

Študija garancije letne plače

Svet ekonomskih svetovalcev bo objavil poročilo

Washington, D. C., 12. feb. — Pričakuje se, da bodo člani Trumanovega sveta ekonomskih svetovalcev priporočili sprejetje načela garantirane letne plače kot zaščito pred depresijo. To vprašanje je sedaj predmet študije svetovalcev.

Pričakuje se, da bodo svetovalci v svojem poročilu, ki bo kmalu predloženo predsedniku Trumanu, priporočili sprejetje načela garantirane letne plače. Nekatere korporacije so že osvojile to načelo in garantirale delavcem letno plačo ne glede na časno odslovitev.

Načelnik sveta ekonomskih svetovalcev je Edwin G. Nourse. On je dejal, "da garantirana letna plača ne spada v območje kongresa. Ako bo postala praksa ameriških industrij, bo omogočila stabilizacijo ekonomije."

Mnogo industrijcev je naznanilo opozicijo proti garantirani letni plači. Glavni argument je, da bi bile industrije težko prirediti, ako bi nastala depresija. Zagovorniki načrta trdijo, da se bi Amerika izognila depresiji, ako bi industrije garantirale letno plačo delavcem.

Sodniški odloki, da morajo lastniki podjetij, ki so bila zasežena na podlagi odredb, dobiti odškodnino, so naleteli na odpor pri uslužbenih in uradnih delavcih industrij. Voditelji delavske federacije trdijo, da bodo delavci zastavljali, ako bodo bivši lastniki dobili odškodnino. Izvedbo odlokov so preprečile oblasti v interesu vzdrževanja miru in reda.

Voditelji treh manjšinskih strank trdijo, da raztegnitev poddržavljenja in centralizacije podjetij pod komunistično kontrolo ni nista v prejšnjem programu vlade. Predlagali so razpis volitev, pri katerih naj bi ljudstvo odločilo, ali je za ali proti poddržavljenju podjetij.

Pravda, glasilo komunistične stranke, trdi v uvodniku, da je Truman povečal pritisk na kongres za sprejetje Marshallovega načrta. Omenja tudi, da je Amerika podprla predlog britskega zunanjega ministra Bevinova za ustanovitev bloka za poddržavljenje veletrgovin in stanovanj v Čehoslovakiji.

Praga, Čehoslovakija, 12. feb. — Komunistična stranka je sodelovanjem delavske federacije in levičarskega krila socialnih demokratov sestavila načrte za poddržavljenje veletrgovin, uradnih poslov in stanovanjskih hiš. Država je že dobila monopol nad tekstilno in premogovno industrijo.

Program poddržavljenja se je razširil z organiziranjem monopolov pod vladno kontrolo. Država je prevzela funkcije kompanij, ki so bile udeležene v zunanji trgovini.

Znamenja so, da bodo načrti za poddržavljenje veletrgovin in stanovanjskih hiš sprejeti v parlamentu, kjer imajo komunisti in drugi levičarji večino sedežev, pred razpisom splošnih volitev. Lastniki hiš, ki imajo pet in več stanovanj, bodo dobili odškodnino.

Lastniki industrij, ki so bile poddržavljene pred dvema letoma, ko so bile prve odredbe uveljavljene, niso dobili odškodnine. Kampanja za konfiskacijo in poddržavljenje veletrgovin vodi delavska federacija.

Sodniški odloki, da morajo lastniki podjetij, ki so bila zasežena na podlagi odredb, dobiti odškodnino, so naleteli na odpor pri uslužbenih in uradnih delavcih industrij. Voditelji delavske federacije trdijo, da bodo delavci zastavljali, ako bodo bivši lastniki dobili odškodnino. Izvedbo odlokov so preprečile oblasti v interesu vzdrževanja miru in reda.

Voditelji treh manjšinskih strank trdijo, da raztegnitev poddržavljenja in centralizacije podjetij pod komunistično kontrolo ni nista v prejšnjem programu vlade. Predlagali so razpis volitev, pri katerih naj bi ljudstvo odločilo, ali je za ali proti poddržavljenju podjetij.

Pravda, glasilo komunistične stranke, trdi v uvodniku, da je Truman povečal pritisk na kongres za sprejetje Marshallovega načrta. Omenja tudi, da je Amerika podprla predlog britskega zunanjega ministra Bevinova za ustanovitev bloka za poddržavljenje veletrgovin in stanovanj v Čehoslovakiji.

Praga, Čehoslovakija, 12. feb. — Komunistična stranka je sodelovanjem delavske federacije in levičarskega krila socialnih demokratov sestavila načrte za poddržavljenje veletrgovin, uradnih poslov in stanovanjskih hiš. Država je že dobila monopol nad tekstilno in premogovno industrijo.

Program poddržavljenja se je razširil z organiziranjem monopolov pod vladno kontrolo. Država je prevzela funkcije kompanij, ki so bile udeležene v zunanji trgovini.

Znamenja so, da bodo načrti za poddržavljenje veletrgovin in stanovanjskih hiš sprejeti v parlamentu, kjer imajo komunisti in drugi levičarji večino sedežev, pred razpisom splošnih volitev. Lastniki hiš, ki imajo pet in več stanovanj, bodo dobili odškodnino.

Lastniki industrij, ki so bile poddržavljene pred dvema letoma, ko so bile prve odredbe uveljavljene, niso dobili odškodnine. Kampanja za konfiskacijo in poddržavljenje veletrgovin vodi delavska federacija.

Kandidat Wallace dobiva podpornike

Odbori ustanovljeni v 12 državah

New York, 12. feb.—"Henry A. Wallace, predsedniški kandidat, dobiva podpornike širom dežele," je izjavil Elmer A. Benson, bivši governor Minnesote in načelnik splošnega odbora za izvolitev Wallacea za predsednika Združenih držav. Glavni stan odbora je v New Yorku.

Benson je naznanil, "da so bili odbori za Wallacea ustanovljeni v 12 državah, v 14 državah pa se formirajo. Skrbeli bomo, da bo Wallace prišel na glasovnico v vseh državah. Uverjeni smo zdaj bolj nego kdaj prej, da je ameriško ljudstvo za spremembo in da bo pri volitvah v novembru glasovalo za Wallacea in s tem za mir in izobilje."

Odbori so bili ustanovljeni v državah Connecticut, Indiana, Maryland, Massachusetts, Michigan, Missouri, New Jersey, Pennsylvania, Ohio, North Carolina, Oklahoma in Louisiana. V procesu formiranja so v drugih državah.

Neodvisna progresivna stranka v Californiji je zagotovila podporo Wallaceu, kakor tudi progresivna stranka v Čikaškem okraju. Ta in prihodnji mesec se bodo vršile konvencije progresivnih grup, ki podpirajo Wallacea, v Marylandu, Michiganu, New Jerseyju in Pennsylvaniji.

Izločitev cerkve iz politike na Poljskem

Varšava, Poljska, 12. feb.—Besednik vlade je dejal, da država garantira svobodo vsem veram, toda katoliška cerkev se ne sme vmešavati v politiko. Voditelji cerkve so kritizirali zakon, ki sankcionira civilne poroke in dovoljuje razporeke. Izjavili so, da ta zakon ovira vzpostavitev diplomatskih odnosov med Poljsko in Vatikanom.

Stavka transportnih delavcev odložena

Philadelphia, Pa., 12. feb.—Unija transportnih delavcev je odložila oklic stavke do nedelje. Spor je med njo in Philadelphia Transportation Co., ker je slednja odbila zahtevo za zvišanje plače. Unija je vključena v Kongresu industrijskih organizacij in ima 2,500 članov.

Politični izgredi v Colombiji

Bogota, Colombija, 12. feb.—Politični izgredi so izbruhnili v tem mestu in Manizalesu. Pet oseb je bilo ubitih in 20 ranjenih.

Večje uspehe dosegla Poljska, Jugoslavija, Argentina in nekatere druge države, dasi še niso rešile vseh problemov. Izmed držav se zlasti trudi Jugoslavija, da izboljša svoje gospodarstvo. Poročilo naglašajo, da mnogi pozabljajo, da je Jugoslavija utrpela ogromno škodo v vojnem času.

"Jugoslovanska vlada," pravi poročilo, "je osvojila sistem socializacije industrij in načrtneje gospodarstva. Z mobilizacijo vseh razpoložljivih sredstev in s podporo ljudstva je storila velike korake naprej po zaključitvi druge svetovne vojne. Rehabilitacija dežele, popraviljanje škode in restavriranje transportacije so v razmahu."

Arabski kontrolirajo palestinsko pokrajino

Lake Success, N. Y., 12. feb.—Velika Britanija je informirala organizacijo Združenih narodov, da je nadaljnjih 700 Arabcev dospelo v Palestino nelegalno in da je pokrajina Samarija pod arabsko kontrolo. Prej je bilo objavljeno poročilo, da so štiri oborožene arabske grupe invadirale Palestino iz Sirije.

Večje uspehe dosegla Poljska, Jugoslavija, Argentina in nekatere druge države, dasi še niso rešile vseh problemov. Izmed držav se zlasti trudi Jugoslavija, da izboljša svoje gospodarstvo. Poročilo naglašajo, da mnogi pozabljajo, da je Jugoslavija utrpela ogromno škodo v vojnem času.

"Jugoslovanska vlada," pravi poročilo, "je osvojila sistem socializacije industrij in načrtneje gospodarstva. Z mobilizacijo vseh razpoložljivih sredstev in s podporo ljudstva je storila velike korake naprej po zaključitvi druge svetovne vojne. Rehabilitacija dežele, popraviljanje škode in restavriranje transportacije so v razmahu."

Arabski kontrolirajo palestinsko pokrajino

Lake Success, N. Y., 12. feb.—Velika Britanija je informirala organizacijo Združenih narodov, da je nadaljnjih 700 Arabcev dospelo v Palestino nelegalno in da je pokrajina Samarija pod arabsko kontrolo. Prej je bilo objavljeno poročilo, da so štiri oborožene arabske grupe invadirale Palestino iz Sirije.

Večje uspehe dosegla Poljska, Jugoslavija, Argentina in nekatere druge države, dasi še niso rešile vseh problemov. Izmed držav se zlasti trudi Jugoslavija, da izboljša svoje gospodarstvo. Poročilo naglašajo, da mnogi pozabljajo, da je Jugoslavija utrpela ogromno škodo v vojnem času.

"Jugoslovanska vlada," pravi poročilo, "je osvojila sistem socializacije industrij in načrtneje gospodarstva. Z mobilizacijo vseh razpoložljivih sredstev in s podporo ljudstva je storila velike korake naprej po zaključitvi druge svetovne vojne. Rehabilitacija dežele, popraviljanje škode in restavriranje transportacije so v razmahu."

Arabski kontrolirajo palestinsko pokrajino

Lake Success, N. Y., 12. feb.—Velika Britanija je informirala organizacijo Združenih narodov, da je nadaljnjih 700 Arabcev dospelo v Palestino nelegalno in da je pokrajina Samarija pod arabsko kontrolo. Prej je bilo objavljeno poročilo, da so štiri oborožene arabske grupe invadirale Palestino iz Sirije.

Kampanja unije CIO za zvišanje plače

Odločila se je za ustanovitev blaginjskega sklada. Pogajanja z delodajalci naznanjena

Cleveland, O., 12. feb.—Unija združenih kavčukarskih delavcev, vključena v Kongresu industrijskih organizacij, je začela kampanjo za zvišanje plače za 30 centov na uro. Zadevni zaključek je bil sprejet na seji članov meznega odbora unije. Seje se je udeležilo čez 200 članov odbora, reprezentantov kavčukarskih delavcev. Unija ima okrog 210,000 članov.

L. S. Buckmaster, predsednik unije, je dejal, da se je odbor odločil za ustanovitev blaginjskega sklada. Del predvidevanega poviška plače naj bi šel v ta sklad za zavarovanje in zdravniško oskrbo delavcev v bolnišnicah, kadar zbole ali se poškodujejo v tovarnah.

Kavčukarska unija je sledila zgledu unije združenih avtnih delavcev, ki je naznanila, da bo zahtevala zvišanje plače za 3

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna na Zdravstveno društvo (Ivan Chicago) in Kanada \$8.00 na leto, \$4.00 na pol leta, \$2.00 na četrti leti; na Chicago in okolice Cook Co. \$8.50 na leto, \$4.75 na pol leta; na inozemstvo \$11.00. Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$8.00 per year, Chicago and Cook County \$8.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nemarodnih člankov se ne vrnejo. Rokopisi literarne vsebine (štiske, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857 - 59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

138

Zarota proti sklepu Z. N.

Palestina je že dalj časa na prvih straneh dnevnega tiska. To vsaj v Ameriki, kjer igra palestinsko vprašanje veliko vlogo v javnosti. In sicer ne šele od včeraj, marveč že dolga leta. Razlog je seveda v tem, ker ameriški židje igrajo veliko vlogo v vsem javnem življenju. Drugič pa tudi iz razloga, ker je živo zanimanje za Palestino tudi izven židovskih krogov, in to posebno še zadnje čase, ko je ves bližnji vzhod postal sod smodnika.

Ko sta se Rusija in Amerika na zadnjem zasedanju generalne skupščine Združenih narodov zedinili in podprli večinsko poročilo posebne palestinske komisije, ki je na podlagi večmesečnega študija priporočala rešitev palestinskega vprašanja z razkosanjem tako zvane svete dežele v obliki ustanovitve dveh držav, židovske in arabske, se je marsikomu odvalil velik kamen. To poročilo je potem s potrebno dvetretjinsko večino odobrila tudi generalna skupščina. In sicer ga je odobrila valed rusko-ameriškega soglasja. Anglija, ki je po prvi svetovni vojni dobila mandat nad Palestino, je pri glasovanju ostala "nevtralna". Ni pa ostala nevtralna v resnici, kar bo razvidno spodaj — iz članka, ki ga prinašamo iz Naciona z dne 31. jan.

Toda predno preidemo k prevodu tega članka, ki ga je spisala Lillie Shultz, naj še omenimo optimizem, ki je zavladal v ameriški javnosti zadnjega novembra v zvezi s palestinskim vprašanjem. Mnenje je prevladovalo, da je skupščina Združenih narodov rešila vsaj ta pereči problem, dasi sta bili Rusija in Amerika pri vseh drugih vprašanjih v nasprotju s taboru. Ampak dogodki so pokazali, da je tisti optimizem sloneel na pesku, kajti na delu so mogočne sile, da preprečijo realiziranje omenjenega sklepa generalne skupščine Z. N. In sicer so na delu v tej deželi in v Angliji, da o fevdalističnih arabskih političnih sploh ne govorimo. Pričujoči članek se peča večinoma s cinično vlogo Anglije, toda enak članek bi lahko nekdo napisal tudi o imperialističnih silah, ki so na delu v tej deželi in ki delujejo na vse načine, da omenjeni sklep Z. N. ostane le kos papirja. Toda besedo bomo dali Lillie Shultzovi, ki piše v Nacionu takole:

Nobena vesela se ni aplicirala bolj ciničnega veta napram kakemu sklepu Združenih narodov nego Anglija, ki odklanja pokoriti se priporočilu generalne skupščine, ki je 29. nov. zaključila, "da mora biti čim prej ali najpozneje do 1. febr. 1948 evakuirana pokrajina v židovski državi, ki vključuje pristanišče in dovolj zaledja, da se zadosti potrebam za večjo imigracijo" — (namreč evropskih židov v Palestino).

Edini razlog, ki ga je podal Alexander Cadogan (stalni zastopnik Anglije pri Z. N.) kot odgovor, je ta, da njegova vlada ni pripravljena riskirati že itak delikatne situacije in ustvarjati nove nevarnosti za svoje zaščitne sile v sveti deželi. Dne 21. jan. je Sir Alexander ponovil to, kar je že med zasedanjem Z. N. postal tipičen odgovor na vsa poizvedovanja glede angleške kooperacije — namreč, "da dokler je v veljavi mandatni režim, toliko časa mora imeti nedeljivo kontrolo nad vso Palestino." Dodal je še: "Iz tega razloga se moja vlada ne more pokoriti priporočilu glede izpraznitve kakega židovskega pristanišča in zaledja za naseljevanje židov, dokler je mandat v veljavi." Sir Alexander je očitno pozabil, da je Anglija tudi obljubila, da bo vzdrževala mir in red v sveti deželi, dokler ne potegne ven svojega vojaštva.

Dejstvo je, da ima Anglija v Palestini 80.000 do 100.000 vojakov, ki so opremljeni s modernim orožjem; toda kljub temu od 30. nov. 1947 divja v tisti mali deželi pravcata vojna, katero sta pričela Mufti in njegov Arabski višji odbor. V tej vojni so v prvi vrsti vključeni palestinski Arabci, katere podpirajo sosednje arabske države in pa tolpe, ki prihajajo iz teh držav. Mar je ta vojna v takem obsegu, da bi je mandatna sila ne mogla zadušiti že v povojih? Toda ako je zavzela že tak obseg, zakaj ni zadeva prišla pred varnostni svet?

Ko je bil storjen sklep za razkosanje Palestine, je več dejstev ustvarjalo miselnje, da se bo to uresničilo ob minimalnem nasilju, vsaj dokler ne pride do neodvisnosti obeh držav. V to smer so govorila sledeča dejstva: 1) navzočnost močne angleške armade in zagotovilo mandatne sile, da bo skrbela za zaščito; 2) obstoj židovske obrambne organizacije Haganah, ki bi bila sposobna vzdrževati red, ako bi bila priznana — kar so Z. N. tudi smatrali, da bo — ki naj bi postala oborožena milica židovske države in preskrbljena z orožjem; 3) dejstvo, da v Palestini ni bilo važne arabske oborožene sile, kakor tudi nesposobnost Arabcev, da bi se podali v oboroženo borbo brez direktne pomoči od zunaj; 4), da bi proti odprtemu izzivanju zaključka Z. N. nastopili s takojšnjo akcijo.

Toda ne navzočnost angleške oborožene sile, ne policijski oddelek, ki je pod njeno kontrolo, niti 165 izjemnih obrambnih regulacij — ki so bile pred razkosanjem naprjene skoraj izključno proti Židom — ni preprečilo arabskega nasilja. Britski vojaki so v mnogih primerih mirno opazovali napade na žide, sem pa tam pa se jih tudi oni udeležili. Britske oblasti dopuščajo Muftijeve milice, ki se imenujejo arabska narodna garda, da oblegajo starinski predel Jeruzalema, kjer drže kot talce 1700 židov. S to bando so Angleži celo sklenili dogovor, po katerem imajo dostop v oblegani del mesta, da prebivalcem dostavljajo žive in druge potrebščine. Vse te operacije vodi Muftijeva organizacija — Arabski višji odbor — toda niti en voditelj se ni bil aretirani. Resnica je, da sama palestinska (angleška) vlada zalaga arabske vasi z orožjem pod prevezo, da se bodo lahko branili. Na drugi strani so pa člani židovske obrambne organizacije (Haganah) sistematično razoroževani. Nedavno so se Angleži umaknili iz Jaffe in Tel Aviva ter prepustili protekcijo obeh mest Židom in Arabcem pod angleško komando. Arabci so Angleži oborožili, ne pa židov, češ, da imajo dovolj orožja.

Poročilo tajnika
podružnice 48 SANSa

Cleveland, O. — V mesecu januarju so prispevali za upravo SANSa sledeči v članarini in darovih: Dramsko društvo Anton Verovšek \$25, društvo Združene Slovence 23 SDZ \$12, Mir 142 SNPJ \$6, članarina za december 1947, društvo Washington 32 SZZ \$25, Svoboda 748 SNPJ članarina \$10, isto društvo kot dar \$10, Amalija Terbičan \$2 za članarina, društvo Kras 8 SDZ za članarina za mesec januar \$6, Progresivne Slovence krožek št. 7 kot darilo \$10, Anton Mrak za članarina \$2, društvo Vipavski raj 312 SNPJ za članarina za mesec okt., nov., dec., jan. \$12, socialistični klub 49 JSZ \$25 (to je drugi prispevek tega kluba v teku dveh mesecev), Ivan in Vera Boštjančič za članarina tega leta \$4, John Lokar za članarina \$2, društvo Mir 142 SNPJ za članarina za oktober in januar \$12, clevelandška federacija SNPJ prispevek za l. 1948 \$25, Anton Jankovič za članarina \$2. Članarina in prispevki skupaj \$190.

Za otroško bolnišnico: Društvo Združene Slovence 23 SDZ \$15, Frank Černe in žena mesto venca za pokojno mrs. Močilnikar \$10, Louis Furlan in žena \$5, mesto venca za pokojno J. Kosa, John Yager izročil prispevke, ki so jih prispevali mesto venca za pokojnim očetom J. Yagrom sledeči: Frank Krne \$5, Jerry Oblak in žena \$5, Sam Kasanovich \$1, John Bukovnik in žena \$5, skupaj \$16. Društvo Vipavski raj 312 SNPJ prispevki za oktober, november, december, januar \$12.

Za obrambo svobodnega tiska: Najbolj se je postavil naš v resnici DELAVSKI DOM na Waterloo rd. To je tisti dom, o katerem je napisala A. D. ob priložnosti otvoritve, da je valed kronike poročila, da se danes odprva SDD v Collinwoodu. Torej se je klika okrog tega lista že tedaj zavedala, da ga ne bo mogla kontrolirati. Da, tako so tedaj zapisali, medtem ko so vsi drugi listi čestitali. Torej ta Slovenski delavski dom se je zopet imenitno postavil in delničarji so odobrili na letni seji \$500 za obrambo našega naprednega tiska. Naj še omenim, da je dom daroval tudi pred časom \$1.000 za otroško bolnišnico.

Vsa čast vrlim delničarjem tega v resnici delavskega podjetja! Z drugo lepo vstopo pa se je postavilo naše dramsko društvo Anton Verovšek, ki je prispeval \$100. Frank Straus in soproga (Tralfalgar ave.) sta prispevala \$7, in sicer mesto venca za pokojno mrs. Močilnikar. Socialistični klub 49 JSZ je prispeval \$50, in kakor že prej omenjeno, je prispeval enako vstopo za upravo SANSa, torej skupaj \$100. John Gorjanc (s 172. ceste) \$5.

Dalje je Anton Jankovič nabral med prijatelji sledeče prispevke: Anton Peterlin (?) Anton Fiolit \$4, Anton Zorko \$3.50, Frank Verbič \$2, skupaj \$14.50. John Stablaj je izročil sledeče prispevke, ki so jih prispevali: John Mevija \$2.50, Mezger \$2, Louis Levstik \$1.50, skupaj \$6. Fred in Josephine Zafred \$5, Jos. Dodič \$1, Emil Stokel \$1, John Krasovec \$2 (izročil F. Sušelj), Frank Sušelj \$2, Louis Prišel \$5. Skupna vstopa, ki jo je prejela naša podružnica za obrambo našega tiska, znaša \$698.50.

Naj še opozorim naše rojake na priredbo podružnice 48 Angleži odprto tolerirajo stalne arabske vpade v Palestino iz Sirije in Lebanona in drugih arabskih držav, da lahko napadajo žide. Vse drugače pa angleške oblasti postopajo napram židovski milici, katero smatrajo za teroristično ustanovo, namesto da bi ji ali na roko kot sodelovalcu pri vzdrževanju reda in izvajanju direktiv Z. N. Istočasno pa arabska legija operira v vseh važnih židovskih krajih Palestine in palestinski Arabci so opremljeni z orožjem, ki ga prejema iz arabskih držav ali pa so ga dobili od arabskih članov angleške policije.

Brez dvoma bi temu terorju lahko napravili konec brez večjih človeških izgub in brez dodatnega vojaštva. Za nadaljevanje tega terorja je direktno odgovorna angleška politika, ki dovoljuje vojno v Palestini kot sredstvo političnega izsiljevanja, katerega takojšnji cilj je poraz načrta za razkosanje Palestine in konsolidiranje britske pozicije na Blžnjem vzhodu. Daljši cilj te politike pa je raztegnitev Trumanove doktrine preko vsega Blžnjega vzhoda. Na tej točki je impliciran tudi naš državni department.

(Pride le.)

Glasovi iz naših nasebin

Cyrus J. Waud, član unije tobačnih in poljedelskih delavcev, je pred senatni bančni odsek pripeljal svojo družino, ko je ugrabil kongres, naj stori nekaj za znižanje draginje. Delal je da s svojo plačo družino komaj vzdržuje.

SANSa, ki se bo vršila 21. marca v Slovenskem delavskem domu na Waterloo rd. Naj si sleherni rojak in rojakinja rezervira ta dan za našo veselico. Podan bo pester pevski program, ki se bo pričel ob štirih popoldne. S podružnico bodo sodelovali na programu vsi nam naklonjeni pevski zbori, in sicer Jadran, Zarja, Slovan in mladinski pevski zbor SDD. Pomočniki smo tudi nekaj naših domačih solistk. Umetne plesne bosta izvajala brat in sestra dobro znane družine Franka Siskoviča. Kdor ju je že videl na našem odru, ve, da sta res prava umetnika, dasiravno sta še mlada. Preskrbeli bomo tudi dobrega govornika. Program seveda še ni popoln. O njem bomo še pisali, že danes pa lahko rečemo, da boste imeli nekaj ur krasnega duševnega užitka.

Po programu se bo servirala večerja, po večerji pa bo sledila prosta zabava in ples v obeh dvoranah. V avditoriju bodo igrali dobro poznani Vadalnovi godci, v spodnji pa bo domača godba. Zadnjič sem objavil prošnjo Neže Sege iz Betje-Loški potok. Odzvalo se je nekaj rojakov s ponošeno obleko, posebno pa me je presenetila naša dobro poznana in delavna Mimi Omanen iz Downers Grova, Ill., katere mi je poslala precej dobro ohranjene obleke. V pismu omenja, da jo je dolgo hranila, češ, da čez sedem let vse prav pride. S tem bo naredila veliko veselje zgoraj omenjeni družini, katere šteje šest otročičev v starosti od dveh do dvanajstih let. Prav lepa hvala, mrs. Omanen, za vaš trud! Družini sem že odposlal dva velika zaboja.

Sedaj pa sem prejel drugo pismo iz stare domovine. To pot pa je prošnja Angele Grum iz Spodnje Silivnice št. 8, pošta Grosuplje. Piše, da je vdova z dvema otrokoma, starejši sin star 15 let, mlajši pa 7. Poleg nje pa mora skrbeti za svojo priletno mater. Vsaka stvar bi ji prišla prav. Torej tudi za njo prosim, če bi mogel kdo uslišati njeno prošnjo. Na naši zadnji seji je bilo sklenjeno, da se plača poštnina za take pakete iz naše blaginje.

Seveda, takih prošelj je veliko in jih še bo. Kakor vidim, jih veliko prejema tudi Ludvik Medvešek in objavlja v naših časopisih. Res je, da je tam veliko revežev, ki nimajo tukaj tet in stricev, da bi jim pošljali pakete, na drugi strani pa imamo mi vsak svoje sorodnike v

Hiše so drage kot zafran, naš Stric Sam pa jih prodaja zelo poceni. V Canonsburgu, Pa., je bilo prodanih 320 hiš. Vsaka poedina hiša je stala državo \$4.000, sedaj pa je dobila \$900 za vsako. Kje je profit? Dandanes mora vsakdo narediti profit, samo država ne. Če to ni ravbarija prve vrste, bi rad vedel kaj je! Zakaj nisom prodal tako poceni hiše našim mladim veteranom, ne pa veliki zemljiški kompaniji, katere bo izlezala stanovanca z najemnino, ali pa jih prodala za velik profit? Tukaj je zopet dokaz, da potrebujemo nove vlade v Washingtonu, ljudi, ki bi gledali tudi za nas in ne samo za bogatine.

Več oseb me je že vprašalo, zakaj ne bi pisal o tožbi, katere je naprjena proti našim naprednim časopisom. Ni mi znano dosti o njej, vem pa, da ne smemo dopustiti, da bi naša slovenska reakcija dobila to tožbo. Ako bi zmagali v tej tožbi, po-

stari domovini in smo že precej izčrpani. Vzelo bo še precej časa, predno bodo ponehale te prošnje. Jugoslavija je bila močno opustošena in nekatere družine so bile popolnoma uničene, torej bo vzelo leta, da pride zopet k sebi saj za silo. Torej pomagajmo jim po naših močeh, saj ni ničesar lepšega kot nuditi pomoč svojemu bližnjemu. J. F. Durn, tajnik.

S pozornice
današnjih dni

Rockwood, Pa. — Sedaj nas imajo že skoro pod klopjo in ako se ne okorajimo in vstanemo kot en mož, bomo tudi ostali na tleh. Ljudje se bojijo izraziti svoje mnenje iz razloga, da bi jih stlačili vse v eno malho. Kakšna je ta malha in kako jo nazivajo, sami veste.

Slovenci smo se zmeraj ponasali, da smo naprednega mišljenja. V stari domovini so nam pokazali, kaj se da doseči s skupnim delom. To leto bomo imeli priliko pokazati, kako napredni smo tudi tukaj v Ameriki. Ako dopustijo, da pride Wallace na glasovnico, lahko s skupnim nastopom pripomoremo, da pride v Belo hišo.

Naši nasprotniki se bodo posluževali vseh političnih "trikov", na katere se dobro zastopijo in s katerimi bodo skušali ukrasti naše pravice, da bi si izvolili v vlado boljše ljudi. Le v skupnem nastopu je resnična moč! Ko pride volilni čas, bomo morali napeti vse sile in računati, da zrušimo stene, katere bodo zgradili z namenom, da nas obkrožijo in držijo v temi še nadaljna štiri leta.

Poglejte, kaj vse se dogaja sedaj v naši vladi. Vsa odgovornost mesta so zavzeli bankirji in generali. Ti ljudje ne bodo delali za blagor ljudstva in dežele, ampak sami zase, to je za profit in militarizem, kateri se je sedaj vse predalec razpasel.

Pojdimo vsi na delo, da bomo poslali dobre in pošene ljudi v kongres in senat, Henryja Wallacea pa v Belo hišo!

Hiše so drage kot zafran, naš Stric Sam pa jih prodaja zelo poceni. V Canonsburgu, Pa., je bilo prodanih 320 hiš. Vsaka poedina hiša je stala državo \$4.000, sedaj pa je dobila \$900 za vsako. Kje je profit? Dandanes mora vsakdo narediti profit, samo država ne. Če to ni ravbarija prve vrste, bi rad vedel kaj je! Zakaj nisom prodal tako poceni hiše našim mladim veteranom, ne pa veliki zemljiški kompaniji, katere bo izlezala stanovanca z najemnino, ali pa jih prodala za velik profit? Tukaj je zopet dokaz, da potrebujemo nove vlade v Washingtonu, ljudi, ki bi gledali tudi za nas in ne samo za bogatine.

Več oseb me je že vprašalo, zakaj ne bi pisal o tožbi, katere je naprjena proti našim naprednim časopisom. Ni mi znano dosti o njej, vem pa, da ne smemo dopustiti, da bi naša slovenska reakcija dobila to tožbo. Ako bi zmagali v tej tožbi, po-

tem bi nam morda skušali uničiti tudi jedrno. Poglejmo, kaj vse počenjajo hrvaški nazadnjaki! Kaj takega se lahko pripeti tudi pri nas.

Tisti možje, ki se danes upajo kritizirati našo vlado in militariste, so v resnici veliki možje, kajti treba je precej korajžje in prepričanja v nastopu proti velikim ribam, ki kontrolirajo vlado. Bral sem članke proti ljudem, ki so se upali postaviti po robu današnjim mogotcem. V teh člankih so jih tako grodo obdelali in hoteli te pogumne ljudi pokazati v javnosti kot "crack pots", ki ne vedo, kaj delajo in govorijo, ali pa so jih rdečkarji zapeljali.

Naši "dobri" voditelji v Washingtonu se bolj in bolj oprijemljejo jezuitske taktike, češ, ne glej, kaj delam, ampak delaj, česar te učim.

Tudi našega Adamiča so oblatili v Pittsburgh Pressu kot rovarja in nevarnega moža sedanjemu sistemu. Mi poznamo Adamiča in vemo kaj je. Tudi Roosevelta so zmeraj tlačili v Jožetovo družbo, sedaj isto počenjajo z Wallaceom.

Frank Dormish.

Odmev na razne dopise

Bellingham, Wash. — V Prosveti vidim razne dopise, ki me zanimajo in na katere bi rad malo pripomnil.

Neki dopisnik pravi, da je proti povišanju plač delavcem, ker potem se koj podražijo dobri. Pisec je to že večkrat poudarjal v Prosveti. S samimi plačami ne bo delavec nikdar dosegel neodvisnost. Kar potrebujemo v deželi, je socializiranje vsega, česar človek potrebuje za življenje. In če bi bili delavci v resnici organizirani, bi to lahko dosegli na miren način — z volilnimi listki! Ampak morajo imeti tudi kandidate za tak program. Kandidati, ki so bili prej in sedaj v kongresu, niso imeli takega načrta. Oni niso niti omenili socializiranja industrije, zato se jih sedaj ne more dolžiti, da tega ne izvajajo. Oni so le za "večje plače".

Dolžnost za sprejetje takega programa je v delavcih samih! V prvi vrsti pade ta dolžnost na unije, delavske kongrese in konvencije, če so res delavske. Toda, ste li že kdaj slišali, da je prišla kakšna delavska konvencija na dan s takim programom? Mislim, da je dovolj jasno vsakemu delavcu, komu služijo delavski voditelji.

Zdaj pa malo o veri. Že v moji mladosti mi je bila neprijetna vera in molitev, posebno tisti rožni venci ob jesenskih večerih so mi bili v veliko nadlogo in vzrok, da sem očeta sovražil radi njegovega fanatičnega obnašanja. Otroke je mučil z molitvijo in morali smo, radi ali neradi, tudi mi moliti. Ker pa je bil oče zelo strog in surov, smo se ga vsi zelo bali. S tem pa oče ni dosegel, kar je mislil, da bo, namreč da bi nas vzgojil v "sveti veri". Zaradi tega sta se z materjo večkrat prepirala, kajti ona ni dala dosti na mo-

litev, ker je bila precej bistrejšega razuma. Tudi oče ni bil bedak v drugih zadevah. Toda le "sveta vera" mu je bila edina potrebna civilizacija. V tem oziru pa je bil napol fanatik. Torej vera je bila vzrok mnogih preprirov v hiši. Toda v prepriro pa je oče pozabil na vero in je kiel kot cigan. V hiši je bil pravil pekel.

Pozneje mi je prišlo vse to večkrat na spomin. "Čemu je vendar vera potrebna?" sem se spraševal. Toda na jasnem si nisem bil, kaj je prav za prav resnica, kaj in kje so nebesa, pekel, svetniki, angeli itd. In tako sem pozneje čital marsikaj v zgodovini: o tajni španski inkviziciji, o 30-letni vojni med kristjani in pagani, ter vse, kar mi je prišlo v roke. Tako sem tudi rad prijel za knjigo, o znanosti: kako se je svet pričel, o zvezdah in kometih itd. Uvidel sem, da je vega naveden humbug. Vera je zato, da gospoda obdrži hlapčevstvo, da se gospodar obdrži v zgornjem "štuku". Spoznal sem, da gospoda — pa bila katere koli vere ali pa nobene — je rimsko-katoliškim mogotcem vedno dobrodošla. Na kratko: "Vera" je za potemnevanje človeškega duha! Ampak to še ne reši glavnega vprašanja, ali je Bog ali ni. Eno pa je gotovo, v rimsko-katoliški cerkvi ga ni!

George Gornik.

Vesela Progresivnih
Slovenk lepo uspeša

Milwaukee, Wis. — Krožek Progresivnih Slovenk se prav lepo zahvaljuje občinstvu za tako veliko udeležbo. Dvorana je bila nabito polna veselih ljudi. Mize so bile lepo obložene z dobrim prigrizkom in pecivom, katerega so pripravile krožkove članice. Nobena ni prišla praznih rok, marveč je sleherna prinesla kaj okusnega. Slovenska žena veliko zmore, kadar gre za dobro stvar.

Občinstvo je odhajalo domov prav zadovoljno. V imenu krožka se lepo zahvaljujem vsem posetnikom, ob priliki vam bom pa vrnilo vašo gostoljubnost. Se posebej se zahvaljujem za darilo, ki sta ga podarila rojak Ambrožič in žena. Darilo je prineslo lep denar.

Prihodnja seja Progresivnih Slovenk se bo vršila 24. februarja. Slišali boste finančno poročilo o zabavi, katero bo prav zanimivo, kajti preostanek je ne-pričakovano velik.

Mary Gornick.

Na slovaški svatbi

West Middlesex, Pa. — Dne 31. januarja se je vršila slovaška svatba v našem Slovenskem domu v Sharonu. Po okusni večerji so pričeli plesati, da jih je bilo veselje gledati.

Zeninov sorodnik, 72 let star možakar, in njegova žena sta opazovala veselo rajanje mladih ljudi. Vse se je vrtilo. Pa mož reče svoji ženi: "Že dolgo časa nisem bil na tako veseli svatbi in tudi ne plesal. Kaj praviš, če bi še midva poskusila, če nama bo še šlo kot nekda?" Žena pa je menila, da bi se jima drugi smejali, ker sta že tako stara. No, šla sta plesat, po končanem plesu pa je mož dejal, da se je zelo utrudil, nakar je sedel na stol in zaspal. Potem so poklicali zdravnika in ugotovili, da je mrtev. Poklicali so okrajnega zdravnika, ki pa tudi ni mogel drugega pomagati kot ugotoviti, da je mož mrtev. Za tem pa je prišel pogrebnik in mrlica odpeljal, svatje pa so nadaljevali z rajanjem še pozno v noč. Pokojnik je bil farmer.

A. Valentincič.

Prispevajte
v obrambni sklad!

Vsi darovi za obrambo Enakopravnosti, Prosvete in Proletarcev naj se pošiljajo na naslov: John Pollock, 24485 Lakeland Blvd., Euclid 23, Ohio. Br. Pollock je blaginjak obrambnega sklada.

Primorske vesti

Glas goriške mladine

Ljubljana, 30. jan.—Delovna mladina goriške pokrajine se je zbrala na svojem veličastnem shodu v Gradski ob Soči. Z velikim navdušenjem je sprejela resolucijo, s katero obsoja sedanje stanje v Italiji. Hkrati je mladina naslovila poziv, naj se v vsej pokrajini razvije veliko gibanje garibalinskih predstaz, ki naj povežejo vso mladino v borbi Ljudske demokratične fronte. V tem sestavu "garibalinskih predstaz" se hoče tudi mladina goriške pokrajine organizirati na borbo za tovarniške odbore, za agrarno reformo, za demokratizacijo šole ter za reformo kapitalistično gospodarskega ustroja.

Tržaško ljudstvo se organizira

Te dni so bili v okviru Slovensko italijanske antifašistične unije (STAU) za Tržaško ozemlje štirje ustanovni okrajni kongresi in sicer za prvi okraj v krožku "Perossa" pri St. Vidu, za drugi okraj v "Domu kulture" v Škedenju, za sedmi okraj pa v krožku grafikov v ulici Trento. Zbrani delegati, ki predstavljajo enotno ljudsko voljo Trsta, so med drugim zahtevali, da se fašistični zakon o nasilni italijanizaciji končno razveljavi, kakor je zaveznika vojaška uprava že pred več nego dvema letoma razveljavila vse fašistične protizidovske zakone.

Kako je z "apolitičnostjo" šolstva

Predstavniki prosvetnih delavcev Enotnih sindikatov v Trstu so se že večkrat obrnili na pristojne oblasti pri vojaški upravi, in protestirali proti nepravilnostim, ki se porajajo pri sprejemanju učitelstva v službo in proti neutemeljenemu odpuštu slovenskih učiteljev konec preteklega šolskega leta. Značilno je, da niso oblasti doslej sprejele v službo 12 osnovnošolskih učiteljev in 7 srednješolskih profesorjev-Slovencev, četudi so vsi domačini. Štirin osnovnošolskim učiteljem domačinom pa so te oblasti odklonile celo sprejem njihovih prošelj. Tako imamo sedaj v Trstu 23 učiteljev odn. profesorjev domačinov, ki so brez namestitve, četudi imajo strokovno izobrazbo. Pač pa vzbuja med ljudstvom nerazpoloženje okolnost, da nameščajo kot učitelje in profesorje ljudi, ki nimajo nobene strokovne izobrazbe in ki so po poklicu bivši duhovniki, pravniki, inženirji itd. Razen tega niso ti ljudje domačini. Jasno je, da so v ozadju prav grobi politični vzroki, ki zgovorno zavračajo pravilico o "nepolitičnosti" tržaškega šolstva.

Slovenski Doberdob terja svoje pravice

Tudi prebivalci velike kraške slovenske vasi Doberdob so poslali svoje zastopnike h goriški prefektu, da ga poučijo glede važnih perečih vprašanj, ki se morajo brez odloga rešiti. Doberdobski zastopniki so predlagali prefektu popravilo cest in vodovoda, ureditev vprašanja otroškega vrtca, ki ga ima še zmerom vojska, ter zlasti popolno preobnovo občinskega sveta s slovenskim tajnikom. Tudi so izrazili zastopniki svojo zahtevo, da se jim pošljejo takšni uradniki, ki so večji tudi jezika slovenskih občanov, t. j. slovence, kar velja še v posebni meri za tajnika, ki naj bo domačin.

Stopnjuje se narodnostno zatiranje Slovencev

Na okrajni konferenci Osvobodilne fronte na Opčinah so zbrani aktivisti ugotovili, da se zmerom bolj stopnjuje narodnostno zatiranje ter zapostavljanje Slovencev na Tržaškem ozemlju. Anglo-ameriška vojaška uprava vodi do slovenskega prebivalstva sovražno politiko, ki je iz dneva v dan vse bolj očitna. Tudi so izrazili aktivisti svoje ogorčenje zaradi podlega izdajstva pristave tako zvane "Demokracije", ki se v času, ko hočejo temne imperialistične sile pretvoriti Trst v imperialisti-

čno vojaško oporišče, v bazo kolonialnega vladstva, zasnujejo tem silam in se obnašajo kakor najponižnejši hlapci. Zaradi tega slovensko ljudstvo Tržaškega ozemlja ne bo trpelo v svoji sredi takšnih izdajalcev, ki jim je osebna korist uveljavljanja važnejša nego splošna korist ljudstva in naroda.

Med goriškimi in beneškimi Slovenci

Slovenci v Krmini imajo svoje Prosvetno društvo, pevski zbor, ki šteje 35 pevcev in pevk, in svojo prosvetno knjižnico. Nekateri slovenski starši se niso vpisali svojih otrok v slovensko šolo.

Sentmavrska mladina pripravlja svoj orkester, ki je že nastopil z lepim uspehom.

V Standrežu je uprizorilo prosvetno društvo "Primorska zvezda" iz Sovodenj Goldonijevo veselico "Stric, hta" v treh dejanjih.

Pevci in Rupi se marljivo vadijo. Tudi knjižnica lepo deluje. Prav tako čitalnica. Domača odrska družina se pripravlja za uprizoritev "Učiteljice".

V Dobrodoju so pokopali 22-letnega partizanskega borca Marcela Pelicena. Ljudstvo je v velikem številu stopalo v mrtvaškem sprevodu in mu izkazalo zadnje spremstvo. Dne 25. sept. 1943 je bil ranjen v pljuča ob spopadu z Nemci pri Ajševici. Ohranili mu bomo trajen spomin.

Prosvetno društvo "Briški grif" iz Steverjanja je gostovalo v Dobrodoju za burko, zbornim petjem in glasbenimi točkami.

Neki pridigar v Briščah v slovenski Benečiji je v svoji pridigi agitiral proti slovenskim knjigam in časopisom. V isti vasi so karabinjerji preiskali hišo domačina Birtiča, ki je član Demokratične fronte ter ugleđen in spoštovan vaščan. Našli niso ničesar. Podoba pa je, da skušajo na ta način sramotiti in kompromitirati ugledne Slovence.

Razne novice

V preteklem letu je bilo v goriškem okraju obnovljenih 348 stanovanjskih in 232 gospodarskih poslopj.

V Anhovem v Soški dolini so pričeli s temeljnimi deli za spomenik padlim talcem.

V Trst je prišel na obisk bivši guverner Kansasa Harry W. Woodring.

Na Trsteniku so našli truplo 52-letnega Ernesta Ferluga. Vzrok smrti še ni dognan.

Pod vodstvom angleških častnikov je prišla v Trst skupina avstrijskih policajev, ki so gostje tržaške civilne policije.

Nabrežini je uprizoril dramski odsek Prosvetnega društva veselico v treh dejanjih "Pri belem konjiku".

Medtem, ko je prestaja Ana Boč iz Ulice Milano v Trstu svojo zaporno kazen v Coroneu, so ji vlomilski zlikovci izpraznili stanovanje.

V Trstu so umrli 70-letna Marjeta Bravin, 53-letna Josipina Berce, 38-letna Gema Fonda, 79-letna Hedvika Kiepalič, 48-letni Just Stokovec, 60-letna Ana Furlan, 68-letni Anton Ferluga, 72-letni Ivan Žigon, 99-letna Pierina Bačić, 67-letna Ivana Bratoš, 75-letna Ivanka Magajna-Skerjanc in 63-letni Henrik Verbinek. (Poslane Sansu)

PISMO IZ SLOVENIJE

27. jan. 1948.

Ljubljana. — Nedvomno vas bo, dragi rojaki v Ameriki, zanimalo, kako živimo v Sloveniji, kaj se dogaja pri nas. Stare vezi med domovino in nami ne morejo nikdar usahniti. Te vezi naj se ohranjajo in naj se utrjujejo. K temu naj pripomorejo pisma iz Slovenije, ki naj posredujejo med nami in nami.

Te dni smo bili pod močnim vtiškom dogodka, ki je imel svoj odmev med vsemi jugoslovanskimi narodi. Praznovali smo namreč 70-letnico našega največjega živečega slovenskega pesnika Otona Župančiča. Vsi jugoslovanski listi, časopisi in revije so posvetili daljše članke in razprave pesniku svobode in napredka. Oton Župančič je več nego samo pesnik. V letih pred prvo svetovno vojno je že označeval uporno misel jugoslovanskih narodov in slovenskega delovnega ljudstva, združenje Slovencev ter njihovo vstajenje. Med drugo svetovno vojno pa se je uvrstil med boritelje za osvoboditev izpod fašističnega jarma in je pisal izpodbudne pesmi kot "Anton Pesnik". Njegova najznamenitejša pesem iz tega časa je "Več, poet, svoj dolg", ki je z neverjetno silo potegnila za seboj junaške borce in vse delovno ljudstvo. Z mladostnim ognjem napoveduje v zadnji kitici pomlad in zmago nad fašizmom:

Še bo kdaj pomlad, še bo pomlad sor, kakor volčji abor, pojde lovs klat: plamč čez Savo, plavaj čez Dravo, sob za sob in glav za glav!

Slovensko ljudstvo se je z globoko hvalečnostjo spomnilo svojega prvega peva ter se mu odslužilo z nešteti izrazi iskrene pozornosti. Z vseh strani so prihajale čestitke, njemu na čast so bile neštete proslave. Do solz girjen se je Oton Župančič zahvaljeval za te dokaze udane zvestobe. Ob tej priliki je bil deležen najvišjih odlikovanj. Tako ga je prežidil ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije odlikoval z redom Narodnega osvobodjenja. Prezidij ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije je izdal ukaz o podelitvi častnega naslova "Ljudski umetnik" Otonu Župančiču. V zbornični dvorani vseučilišča v Ljubljani je bil slavljenec zaradi svojih zaslug za slovensko kulturo promoviran za častnega doktorja slovenske univerze.

Oton Župančič je prikazal usodo slovenskih izseljencev predvsem v svoji znameniti pesnitvi "Duma", ki bo večno živeła med slovenskim ljudstvom kot najpopolnejši pesniški izraz njegovih življenjskih bolesi in prelesti.

Druga stvar, ki priteguje zanimanje vsega slovenskega delovnega ljudstva, je zidava za-

Planjava in Ojstrica iznad Okrešlja na Gorenjskem.

družnih domov. Kakor po vseh ostalih ljudskih republikah nove Jugoslavije, tako bodo tudi v Sloveniji gradili po vseh vseh zadržne domove. Računajo, da jih bo letos postavljenih v Sloveniji 400 do 500. Poleg nadaljevanja del pri gradnji velike avtomobilske ceste Beograd-Zagreb-Ljubljana, ki se imenuje cesta "bratstva in enotnosti", bo zidava zadržnih domov najpomembnejša delovna naloga drugega leta naše prve petletke.

Po vsej Sloveniji se zbira ljudstvo na sestankih in sklepa o zidavi zadržnih domov. Tudi strokovnjaki se shajajo in razpravljajo o tej stvari, ki bo globoko posegla v življenje naše vasi. Slovenski kmetovalci mnogo ustvarja. Njegovo delo je trdo in naporno. Toda sredstva, s katerimi obdeljuje svojo zemljo, so še zmerom preveč primitivna in nezadostna za naloge našega časa. Uporaba kmetijskih strojev, ki kmetijsko delo poenostavljajo in izboljšujejo, je še zelo nezadostna. Ni pa mogoče misliti na to, da bi bilo vse te stroje mogoče nabaviti brez oblike skupnega, družnega delovanja. In najboljša njegova oblika je zadržništvo.

Nedvomno bo ta akcija za zadržno sodelovanje mnogo, mnogo pripomogla k izboljšanju, olajšanju obdelovanja ter boljše pridelki. In središče tega gospodarskega sodelovanja bodo zadržni domovi s svojimi posojilnicami, trgovinami, skladišči, semenarnami, odseki za poljedelstvo, vinogoredništvo, sadjarstvo, gozdarstvo, pašništvo itd. Toda ti zadržni domovi ne bodo pripomogli le k gospodarskemu, temveč tudi k splošnemu prosvetnemu napredku, saj bo v tem zadržnih domovih tudi dvorana za razne prireditve z ljudsko knjižnico, čitalnico itd. Tako bodo ti zadržni domovi na vasi živahna žarišča novega, smotrnega življenja, ki bo zagotavljala našemu slovenskemu kmečkemu delovnemu ljudstvu lažje, bolj plodno delo, mestnemu prebivalstvu pa izboljšano prebivalstvo. Slovensko ljudstvo se danes živo zaveda teh važnih okoliščin, zato bo z veseljem in toplo zavestjo sodelovalo pri izvedbi tega daljnosežnega načrta.

Seveda bo sodelovala pri zidavi zadržnih domov tudi naša požrtvovalna, vzgledna mladina. Kakor je doprinesla svoj delež k izgradnji važnih prog Brčko-Banovići I. 1946 in Samac-Sarajevo 1947, tako se že sedaj pripravlja, da se odzove klicu domovine ter postavi svoje mlade sile v službo skupnosti. Razen tega bo pomagala tudi pri izgradnji Novega Beograda, grad-

nji avtomobilske ceste Beograd-Zagreb, razširjenju tovarne težkih in orodnih strojev v Železniku pri Beogradu, pa tudi pri gradnji Nove Gorice, ki je njena letošnja najvažnejša republiška delovna naloga.

Naj pripomnimo, da bo v okviru akcije za zadržne domove urejenih 28 sportnih igrišč, dve hidrocentrali, 5 planinskih domov in 9 ambulant.

Slovenija v novi Jugoslaviji ima predpogoje za bogatejšo kulturno življenje. To vidimo tudi na polju založbene delavnosti. Od osvoboditve do konca 1947 je izšlo namreč na področju Ljudske republike Slovenije 1439 knjig in brošur, kar predstavlja precejšnje uspeh, če pomislimo, da je bilo treba pa končani drugi svetovni vojni postavljati tudi kulturne in prosvetne naloge na nove, trdnije temelje. Najvažnejše založbe v Sloveniji, ki izdajajo knjige, brošure in druga dela, so Slovenski knjižni zavod in Ljubljani, Cankarjeva založba, Državna založba Slovenije, Mladinska knjiga in Založba tiskarne družbe av. Mohorja v Celju. Slovenski knjižni zavod je izdal od osvoboditve do konca 1947—208 del, Cankarjeva založba 78, Državna založba Slovenije 166, Mladinska knjiga 111, Mohorjeva družba pa 42. Ostale publikacije so izšle v drugih založbah ter izdajateljstvih.

Tudi časopisje Ljudske republike Slovenije se lepo razvija. Danes izhaja tukaj 73 listov in časopisov. Med temi je največ strokovnih, ki obravnavajo vprašanja z vseh strokovnih področij. Sedanje naklade listov znatno presegajo predvojne, tako da je v novi Jugoslaviji pridobila na važnosti posredovalna vloga tiska glede na poučevanje ter obveščanje ljudskih množic.

V skladu s tem se je dvignilo tudi zanimanje ljudstva za čtivo. Ta pojav se odraža v razmahu ljudskih knjižnic in čitalnic Slovenije. Danes deluje tukaj 1094 knjižnic. Čitalnic, ki so ločene od knjižnic, je 25, domov kulture, kjer je osredotočen vse prosvetno življenje, pa 350. Z zidavo zadržnih domov bodo te številke še znatno zvišane.

To novo življenje vliva vsemu slovenskemu delovnemu ljudstvu mnogo poleta in vere v zagotovljeno lepše življenje. Vsestranski uspehi nas častno postavljajo ob stran ostalih ljudskih republik.

(Poslane Sansu)

Industrializacija Poljake

Ves poljski tisk dnevno poroča o stalnem naraščanju proizvodnje posameznih industrijskih podjetij ter o velikem razmahu državnih industrijskih sploh, pa tudi o tekmovalnosti v mnogih panogah narodnega gospodarstva. Te dni je pričelo s tekmovalnim preko 80.000 delavcev metalurški industriji. Njim so se pridružili tudi sindikati delavcev in nameščencev državnih ustanov.

Uspeh tekmovalnega duha v državni metalurški industriji se izraža v tem, da so proizvajalni načrt v mesecu novembru presegli za 7%. Dalje so tovarne za izdelavo železnega materiala dobavile 20 lokomotiv, nad 60 vagonov in 45 cistern. Tovarna v Bldgoszczu je izdelala doslej 22.000 koles, 8 čimer je izpolnila svoj letni načrt. Tovarna v Sosnowicah je svoj letni plan predčasi izpolnila in proizvedla 1.450.000 ton cementa. Združene državne tovarne olja so prav tako prekoračile letni načrt v proizvodnji in sicer za 16% ter dale skupno 4700 ton olja in margarine. Produkcija industrije konzerv znaša do konca novembra nad 31.000 ton. Od 76 tovarnih sladkorja jih je doslej 47 izpolnilo letni plan. Od proizvajalcev je odkupljenih nad 34 milijonov metrikov stotov sladkorne pese, kar pomeni, da je načrt odkupa prekoračen za 2%. Doslej so letni plan proizvodnje sladkorja, ki znaša 470.000 ton, izpolnili 98% no. Poleg ukrepov za izboljšanje življenjskih pogojev so vodstva državnih podjetij v tem letu znova organizirala akcijo za počitniški odmor delavcev in nameščencev. Medtem ko je lani uživalo na odmor še 53.000 oseb, se je v letošnji sezoni to število podvojilo.

Slovenska narodna podporno jednota

2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

GLAVNI ODBOR

Izvršni odbor	Podpredsedniki	Distributni podpredsedniki	Gospodarski odbor	Poradni odbor	Nadzorni odbor
VINCENT CAINCAR, gl. predsednik	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	JOHN V. CEBULAR, prvo okrajje	301 E. 150th St., Cleveland 18, Ohio	ANTON ŠKULAR, predsednik	301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER, gl. tajnik	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	ANTON TROJAN, drugo okrajje	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	FRANK VRATARIČ	301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
JAMES MAGLICH, tretje okrajje	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	MIRKO G. KUHEL, št. blaginjski	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	ANDREW VIDICH	301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LAWRENCE GRADISEK, tajnik bol. odd.	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	JOHN SPILAR, peto okrajje	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	JOHN KOHL, št.	301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL VRIHOVNIK, direkt. mlad. oddel.	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	URSULA AMBROZICH, šesto okrajje	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	CAMILUS EARNICK	301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
PHILIP GODINA, upravitelj Prosvete	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	JOHN PETRITZ, sedmo okrajje	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	FRANK RAITZ, predsednik	301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON GARDEN, urednik Prosvete	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	FRANK POLSAK, osmi okrajje	2637 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.	MICHAEL R. KUMER	301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
				MATTHEW J. TURK	301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
				JOHN KAPRLE	301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
				ANDREW GRUM	301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

PROSTOVOLJNA POMOČ EVROPI

Težave, ki padajo na pot programu za evropsko obnovo, imajo očitno malo skupnega z občutki onih milijonov Američanov, ki prostovoljno nudijo pomoč in se že dolgo zanimajo za usodo evropskega ljudstva. Ta skrb se je zadnje ponovno pokazala, ko je zbral darove po deželi vlak prijateljstva. Nabralo se je 200 vagonov živeža za potrebne v Italiji in Franciji. Vlada ni imela s tem zbiranjem nobenega opravila, bila je to gesta ljudstva samega, posameznikov, organizacij ter pomožnih akcij.

Pomoč pa gre v Evropo tudi v obliki paketov. Poštni urad v New Yorku je ocenil pošiljke za mesec november in dognal, da so ljudje poslali omenjeni mesec za 20.650.000 vrednosti živeža, obleke in podobnega v evropske dežele. Ta vsota ne vključuje pomoči, ki jo pošilja v Evropo organizacija CARE, niti niso v tem višeti paketi, ki so odpisani iz drugih ameriških pristanikov, kot iz Philadelphije in New Orleansa. Odpošiljajo ljudje pakete po vsem svetu, a največ v evropske kraje.

Kot je poročal list NY Herald Tribune, je samo organizacija CARE odpremila preko 3.600.000 paketov živeža in obleke, čeprav deluje šele od aprila lani. Pomoč zbirajo tudi cerkve najrazličnejših veroizpovedovanj. Na srednjem zapadu je bila poleg cerkve aktivna farmska federacija v državi Iowa, ki se je obvezala dobiti sto vagonov žita za porazdelbo potrebnim v Evropi potom obstoječih tozadevnih organizacij. Mnogo nudijo podpore svojim beguncem židje, katerih skupni dobrodelní odbor podpira skoro milijon potrebnih židovskih beguncev, pregnancev in drugih. Odbor ameriških prijateljev izvaja program nudenja pomoči osim evropskim in trem azijskim deželam. Tej organizaciji prispevajo tisoči Američanov in tudi ameriška podjetja.

Tujerodni Američani podpirajo svoje ljudi v starem kraju. Tako imajo svoje pomožne organizacije Jugoslovani, Čehoslovanci, Francozi, Norvežji, Poljaki, Ukrajinci, menoniti, Litvinci in drugi. Obstojajo poleg tega posebne organizacije, kot National Educational Association, ki želi pomagati učitelstvu preko m. Toja. Delavske organizacije CIO in ADF imajo tudi svoje pomožne odseke za zbiranje in pošiljanje pomoči potrebnim deželam. V dveh kampanjah so te organizacije zbirale semenske pakete, nazvane "seme prijateljstva" in "seme miru." Te pakete prav za prav se zbirajo in odziv je dober, kakor poročajo iz vseh 48 držav Unije. Mladinski rdeči križ, ki šteje 19.000.000 članov, je poslal lani nad milijon darilnih zavojčkov šolarjem in razne dežele. Začetkom januarja letos se je pričelo mladinsko gibanje za zbiranje pomoči otrokom v okviru organizacije Zdr. narodov. To je Ameriška pro-komorska pomoč skupnega apelam Z. N. za zbiranje pomoči, ki naj bi olajšala težko življenje 230.000.000 otrok v Evropi in Aziji. Vseh 57 dežel, vključno z Z. N., sodeluje v tej kampanji.

Pomoč zbirajo tudi ameriške žele, komunalne organizacije in druge skupine, ki pogosto "adoptirajo" kak uničen kraj ali vas in prebivalcem pošljejo pomoč. Tako je bilo pred nedavnim zbrane za stotise dol. pomoči za Dunkirk v Franciji ter za prebivalce Anzija v Italiji, kjer je na znamenit oporišču I. 1944 padlo toliko ameriških vojakov, ki so se borili na italijanski fronti. Šolarji malega mesteca Mt. Rainier v Marylandu so "adoptirali" 300 oseb broječe naselje Bohara v Franciji. Pomagali bodo 100 šolarjem omenjenega kraja.

To je samo nekaj primerov. Tako delovanje za pomoč potrebnim doseže takorekoč sleherni ameriški hišo in posameznika, organizacije, komunalne skupine, mladinske organizacije in industrijske ter delavske grupe. Medtem ko kongres debatira o programu za pomoč Evropi, se ljudje odzivajo sami in pomagajo sami sorodnikom, svojem, prijateljem in potrebnim preko morja sploh, ter s tem gradijo prijateljstvo in kažejo dobro voljo pravega sosedstva in zanimanja za svojega sočloveka v potrebi. — Common Council.

Tudi kovinarji rajonskega podjetja Bežigrad-Siška so dosegli plan

Ljubljana. — Kovinsko podjetje Rajona II. je bilo po okupaciji v popolnem razpadu. V dveh letih dela pa se je pod vodstvom MLO, kasneje pa rajonskega odbora II ne samo dvignilo, temveč vsestransko razvilo; 27. decembra ob 12 pa je izpolnilo svoj prvoletni plan.

S ponosom je prišlo 31 delavcev v soboto popoldne v Ljudsko gostilno Šiška na proslavo ob zaključitvi plana in proglasitvi udarnikov ter pohvaljenec. Tov. Riko Zajc, predsednik sindikalne podružnice kovinarjev št. 15 Šiška je odprl slavnost s čestitkami vsemu delavstvu.

Udarnik podjetja tov. Gorišek je opisal stanje podjetja pred in med okupacijo, ko so lastniki živeli na račun delavskih žuljev in razvoj po okupaciji, ko so val delavci zvedno vložili vse sile za dvig in napredek podjetja. Udarniki kovinskega podjetja Rajona II. so Jože Brezovar, ključavničar, prekoračil normo za 43%. Stane Podgornik, ključavničar, prekoračil normo za 40%. Mirko Zajc, strugar, presegel normo za 34%. Jože Šker, strojni ključavničar pa za 26%. Pohvaljenih je bilo 12 tesarjev, ključavničarjev, strugarjev in pekarjev. Posebno je bil pohvaljen še ključavničarski vajenec Lado Brajer, ki je, čeprav šele 15-leten, vzor vsem ostalim.

V. P.

PRED SONČNIM VZHODOM

NOVELE
ANTON INGOLIČ

(Nadaljevanje)

Balkanska vojna je poklicala njegovega sina, svetovna pa tudi njega samega.

Stankovića sta se borila na Marici, ob Drini in na Ceru. Oba sta šla preko alpskih gora, toda sin je zbolel na Krfu, oče pa se je boril še na Kajmakčalanu in se osemnajstega leta vrnil v svojo koč. Bila je prazna, le ognjišče je pričalo, da so tu še pred kratkim prebivali ljudje, v mlino pa je ostalo polomljeno mlinsko kolo. Vasko je zmeden odšel v mesto, da poišče, kje sta žena in hčerka. Povedali so mu, da so ju že pred letom našli mrtvi v koči. Kmalu potem je prišel neki človek z druge strani Morave, mlin dva ali tri mesece in neznano kam izginil. O zločinu, ki so uničili Vaskino srečo, ni nihče ničesar določeno vedel. Vaska je zlomljen odšel na pokopališče, poiskal ženin in hčerkin grob, pomolil na njem in se vrnil za deset let starejši domov. Iz vojne je prinesel nekaj denarja, kupil je nov mlin, da bi imela od česa živeti on in sin, ki ga je teže in teže pričakoval. Minil je mesec, minila sta dva, a o sinu ni bilo glasu. Ko so začeli kmetje spet, dovažati žito, so govorili, da je umrl na Krfu. Stari mlinar ni verjel niti Stevanu iz Strane, ki je trdil, da ga je pomagal pokopati. Šele ko sin niti na zimo ni bilo in je dobil uradno obvestilo o njegovi smrti, je verjel, da ga je za vselej izgubil.

Odtlej se skoraj ni pokazal v mestu. Celo s kmeti ni bil prijazen. Kakor da mu ni prav, da ga motijo v njegovi samoti. Toda če se je zgodilo, da je mlin stal nekaj dni ali samo ur, mu je bilo še neprijetneje. Ljudje mu niso sicer mogli prinesiti tolažbe, a ropotanje mlinu je hladio nevidno rano.

Minilo je nekaj let. Mesto je pozabilo na njegovo tragedijo in nanj. Kmetje so se navadili na molenčnega starca, toda toliko mletve kakor pred vojno ni imel. Od onstran Morave se je namreč nekdo s svojim mlinom preselil na to stran, poleg tega sta spodnja Vaskina tovariša svoja mlinar razširila na dva kamna. Vendar je zase dovolj zaslužil.

Tako je bilo vse dotlej, dokler ni onstran njive, tik ob cesti, zrasel kakor iz tal mogočen valjni mlin. Vaska je za nezaupanjem opazoval, kako so se dvigali zidovi in je le na pol poslušal zagotavljanje svojih kmetov, da bodo oni vozili samo k njemu, ker takšen mlin ne melje žita, marveč ga mečka. Zgodilo se je, kakor je slutil: v novi mlin so najprej dovažali žito daleč z železnice in avtomobili, sčepoma pa so obstajali pred njim tudi kmečki vozovi.

Kmetje so odpadali drug za drugim. Ta in oni se je ob priliki izgovarjal, češ da hoče ženo presejati moko; saj njegov mlin ni imel sita, bile so navadne žrnje na vodo. Večina pa ga je zapustila brez opravečevanja. Ni minil mesec in Vaskine noči so postale dolge, vleklo se se od mraka do zore kakor v večnost, bile so tudi nenavadno tihe, čulo se je le padanje vode globoko v strugo in neprijetno brnenje strojev tam ob ceste. Še mesec in zgodilo se je, da po dva, tri dni ni bilo nikogar k potoku, čeprav je bila jesen; prejšnja leta ob tem času ni stal mlin niti za kratko urico. Pšenice skoraj ni videl več, ta ali oni kmet, je pripeljal le vrečo kornu, ker pri njem ni bilo treba čakati kakor v velikem

mlinu. Stradal ni; nekaj je dala njiva, nekaj mlin, obilja pa se je odvalil med vojno.

A drugo?

Kdo je vprašal starega mlinarja, o čem je premišljeval dolge zimske noči, ko ga spanec ni hotel rešiti bučnega padanja vode v prazno? Ali je razmišljal o svojem sinu, ki trohni kdo ve kje, namesto da bi bil pri njem in bi bila koča polna kričanja živahnih vnukov? Ali je razmišljal o svoji ženi in hčeri, ki sta umrli grozne smrti? Trije, štirje možki so ju najprej imeli, potem pa jima prerežali vratove. Nikomur tudi ni bilo mar, če mu prihaja morda v misli dedovo pripovedovanje o planinah in številnih čredah ovac, ki so bile nekdanj njihove. Tudi ga niso vprašali, ali mu je hudo, ker je skoraj ves zaslužek prevzel valjni mlin, ki je mlet hitreje in mnogo boljše kakor njegov. Le kak kmet je iz nagajivosti in preobledenosti pustil kos belega kruha na oknu njegove koče, da bi starel videl, kako melje sosedov mlin. Meščani so slednjič popolnoma pozabili nanj, tudi okoliški kmetje ga niso več jemali v pogovor.

Zadnja leta je njegov mlin počasi počival po mesec dni in še dalje, toda Vaska ni nikogar, ki je pripeljal, prosil, naj drugič spet pripelje. Kakor da mu je bilo vseeno.

Tako se je zgodilo, da je slednjič visoka trava prerasla cesto, ki je vodila do njegovega mlinarja. Morda bi bil kdo krenil med njive, toda žal mu je bilo, da bi se koleša zarezala v zemljo in poteptala sočno travo. V mlino so se naselile miši in podgane, pajki so kamen zapredli čez in čez, starel pa je utonil v svoje temne misli in pozabil, kdaj se je zadnjič ustavil pred vrati težko natovorjen voz.

Vzmemirnil se je, ko se je nekega jutra prebudil in je bilo tam ob cesti vse tiho.

Naglo je odšel na konec njive, da vidi, kaj se dogaja v velikem mlinu. Toda nič posebnega ni bilo videti. Le nekaj kmečkih voz je stalo pred mlinom, iz katerega ni bilo slišati najmanjšega glasu. Kmetje so vzemirirni hodili sem in tja po dvorišču in si glasno nekaj dopovedovali. Čez čas se je pojavil orožnik in jih začel razganjati.

Starec se je vrnil v koč.

Zadnji čas so se dogajale nenavadne stvari. Okoli velike noči je bila cesta polna domačih vojakov, ki so odhajali nekam proti planinam, že čez nekaj dni so od tam pridrevli avtomobili z nemškimi vojniki. Nekaj dni se je čulo streljanje in potem je bilo vse tiho, le po cesti so korakali na to in ono stran raztrgani domači vojaki brez puške in čisto brez šajkače. Vsak dan se je kdo zatekel k njemu in zaprosil za kos kruha ali proje. Od teh ljudi je zvedel, da so izgubili vojno, ki so jo komaj začeli. Vračajoči se vojaki so mu tudi povedali vse drugo, kar se je dogajalo tisti čas. Vendar si starel ni znal razložiti, zakaj se je ustavil veliki mlin.

Ni si še skuhal zajtrka, ko ga je iz razmišljanja zdrnil ropot voza izpred koče. Stopil je k oknu in ostrmel. Po zarašeli cesti sta se bližala dva težko naložena vozova. Pogledal je bolje. Na voze sta sedela bogata kmeta iz sosednje vasi, kmeta, ki sta ga pred leti prva zapustila. Naglo se je vrnil k svojemu poslu. Šele ko sta se vozova ustavila pred mlinom in sta kmeta začela razbijati po vratih, je stopil iz koče.

(Dalje prihodnjik.)

GORIŠKI VRHOVI

Goriški vrhovi, zadržati četrt stoletja na temnih obzorjih, so spet pokazali svoje jasno obličje in se sedaj dvigajo pod prostro slovensko nebo.

Že kmalu nad Gorico, v nje severni okolici, nas vabijo okoliški hribi in nedeljske pol dneve in celodnevne izlete in sprehode, da se z njih zagledamo v čudovit gorski svet Julijcev z dominantnim Kromom na severu, v bleščečo ploskev Jadranskega morja na jugu, v mehko vipavsko dolino in kremeniti Kras na vzhodu in v valovita in kipeča Brda na zapadu. Ko občudujemo te nedosegljive lepote, ponovno ugotavljamo, da se goriški planinci nahajajo na razpotju štirih svetov, štirih različnih svojstvenih delnic na razmeroma majhnem prostoru, ki pa je najlepši del slovenskega Primorja.

Prva poveljna planinska pota nas vodi na okoliške in tudi oddaljene okoliške vrhove, da jih po tolikem molku in presledku vsaj mimogrede običemo.

Sv. Gabrijel (646 m), Sabotin (609 m), Sveta gora (682 m).

Sv. Gabrijel ali, kakor mu pravijo domačini, Škabrijel je močna gorska greda nad Gorico, ki jo ima vso pod seboj in v svoji oblasti, je nezavetna trdnjava iz prve svetovne vojne, a ljubka in mična v mirnem poldanskem soncu. Okrog Škabrijela, po stisnjenih dolinah do Sv. Katarine in še niže do Sol-

Gorica, v ozadju Trnovski gozd. Gričevje za gradom je še jugoslovansko.

Solška dolina pod nami zajema njegove globoke in brneče zvok. Mir in blagoslov razliva svetogorski zvon po teh nekdanjih divjih bojiščih; iz polne duše se nam trga vesel vrišč.

Sveta gora je starejša slovenska božja pot. Prvo setišče je iz leta 1540-1544, v letu 1565 so jo prevzeli bosanski frančiškani, pregnani od Turkov. Leta 1786 je Jožef II. zatrl samostan, ki je bil potem porušen, leta 1793 pa obnovljen. V juniju 1915 je cerkev porušila italijanska artilerija. Leta 1928 je vstala nova, sedanja bazilika v modernem baroku.

Iz mesta si z mestnim avtobusom prihranimo daljšo asfaltirano cesto do Solkana. Nekdo nas je iz Solkana, zunaj vasi, z glavne ceste po ravni drči navzgor vozila vzpenjača prav do vrha. V Gorici so ji rekli "teleferica", danes je njen stroj pokvarjen, vlačilne vrvi pretrgane, v glavnem pa je orodje še celo. Prihodnja obnova spravi vzpenjačo zopet v obrat. Na Prevalju, na sredi poti iz Solkana, je vojaški blok zavezniškov, kjer se za prehod izkažemo z osebno izkaznico. "Oke!" — to je dobro — to običajno kralico nam Anglež ali Amerikane odpre cestno pregrado, če hočemo v cono "B", bodisi na levo v Grgar ali na desno v Ravno in Trnovo. Za Sveto goro nam ni treba "okeja", ker leži še v coni "A".

V Svetogorskem samostanu so ostali še nekateri redni laški patri, a že prihajajo bodoči slovenski gospodari. Z manjšimi vozili dosežemo vrh tudi po cesti, ki se od Prevalja dvigne v strm klanec; vendar naši poveljni izletniki hočejo v hribe peš, da so daleč od motorja, bencina, defektov in sličnih navlak.

Tako s Svete gore kakor s Škabrijela in Sabotina hite-naši v silne dalje mimo znanih Julijcev proti zapadu čez Kaninško pogorje v Karnijske vrhove in še noter v raztrite tirolske Dolomite. V Furlanski nižini se ostro črta oglejski stolp, za njim se na Jadranu ziblje bela jadrnica; za lagunami so Benetke, ki jih ni videti, zato pa po starem ljudskem običaju primemo sosedo rahlo za grlo in ga dvignemo od tal, da bo videl "Benetke". Rdeča sončna obal tone globoko v Furlansko ravan "la tramontana", okna po bregovih gorijo kot kresne plamenice; ko ugasnejo, daljni vrhovi še gorijo v marvičnih barvah in počasi zbledijo v srebrnino svega skalovja. Nikjer na slovenskem ne zahaja sonce tako lepo in v takem veličastju.

Sv. Gabrijel, Sabotin, Sveta gora, Sv. Daniel, Sv. Valentin, vsi ti in še drugi hribi nad Gorico niso po svoji goli zunanosti prikupljivi, ali njihova preteklost, naši mladostni spomini, študentovska leta, široki razgledi nas mikajo. Predstaja so visokemu gorstvu: od vetrov ožgani in oguljeni nas kot zaščitniki varujejo burje, ki sili v mesto. Hoidimo k njim na planinske vaje, polni opojnega južnega sonca se vračamo po zapekljivih "markacijah", ki vodijo "pod vejo" k "osmicam" (vino-čtem) v Krombergu, na Oslavju, v St. Mavru, da potem razigrani pripojemo v našo veselo Gorico. (Poslano Sansu)

Narodni magazini

Na Poljskem so začeli nedavno odpirati nove narodne magazine, da bi čim bolj preskrbeli široko ljudsko množico z industrijskimi in kmetijskimi proizvodi. Doslej je bilo teh magazinov v državi 84, nameravajo pa še v tem mesecu odpreti na daljnjih 70.

Narodni magazini so imeli v dveh letih 2 in pol milijarde zlotov prometa, od tega 210 milijonov zlotov čistega dobička. Računajo, da bo znašal promet v letu 1948, 20 milijard zlotov.

Obnova Vroclawa

Meščani tega od vojnih pustošenj hudo prizadetega kraja so pričeli na pobudo poljske delavske stranke in poljske socialistične stranke obnavljati svoje mesto. Del se je prostovoljno udeležilo 30.000 prebivalcev s skupno 49.000 delovnimi dnevi. Z množično udeležbo je bilo opravljeno delo, čigar vrednost znaša 5 in pol milijona zlotov.

KO SMO ODHAJALI

(Spomini iz Tomšičeve brigade)

Mračilo se je že in na valovih Save se je poigravala zadnja večerna zarja. To je bila prva noč, ko smo prispeli v Slavonki Samac in korakali po prašni cesti proti barakam, ki so nam služile pozneje vse tri mesece za drugi dom. Mrak je še toliko dopuščal, da sem opazila ne preveč vesel sprejem na obrabih starih Bosank, ki so bile brez razlike pokrite s črnimi rutami. Zadnja svetovna vojna jim prav gotovo ni prinesla srečnih štirih let in gotovo jim tudi ni pustila sladkega spomina. Z globokimi, temnimi očmi so nas spremljale, ko smo korakali mimo njih z vso opremo, kakor mlada vojska, ki zaseda svoj položaj. Zdelo se mi je, da govorijo njihove očke, zaprte ustnice: "Kaj boste vi otroci. Zlomilo vas bo, kakor je zlomilo nas v tej vojni. Prevelele so naloge, za vašo šibko ramena." Oči teh naših bosanskih mater, njihova neme usta, ki so ohranila v sebi tiste trde besede, od katerih pa so jim ostala srca materinski nežna in skrbna; — teh, takih ljudi se ne da pozabiti. Njihov večer spremljevale, trpljenje, jih je vestno spremljal, tako torej ni bilo čudno, da niso mogli verjeti v nenadne uspehe na novo preurejene domovine, oziroma ljudi novega kova.

Polna luna nam je voščila lahko noč, ko smo vlegli po pogradih... Vem, vsem se je prikradla v srca ena misel: "Kako je sedaj le doma, kaj delajo. Gotovo so tudi že oni povečerali in legli k počitku. Mama gotovo ni zaspala. Mehko srce ji je neprestano trosilo v dušo misli na njeno Tončko in na njenega Ivana. Otrokal!" je vzdihovala v mehke blazine, dokler je ni utrujenost za eno uro uspavala v zgodnjem jutru.

Prišel je prvi dan, ko smo delali že na progi, prav za prav ne na progi. Z majhnimi, lesenimi koliki je bil zaznamovan prostor, kjer bo proga stekla. Nasajeni smo posedali zvečer pred barako. Sama dolgočasna polja so se nam režala v obraz, kakor bi hotela reči: "Zastonj so vaši načrti, ki ste jih zarezali v naša telesa. Ne pustimo se! Niso nas spremenili ljudje — kmetje, niso nas spremenile vojne vihrice, ki so divjale tod. Tudi vi nas ne boste spremenili!"

V majhni krčmi, zakajeni od dima, se je oglašala tamburica, njeni mehki zvoki so priplavali do nas. Za njo pa so povzeli možki glasovi: "Tamo daleko..." Res, daleč smo bili s svojimi mislimi, daleč tam doma, pri svojih. Tako težko so se ločili od nas. Mi pa, pustili smo jih, odšli smo sem; le zategel pisk lokomotive ustavljačega se vlaka nas je veselo pozdravil, ko smo dospeli na cilj, na postajo Slavonki Samac.

Prve dneve nas je spremljalo domotožje, za tem veselje do dela, v nas je prešel polet, ki nas je spremljal vseskozi do uspehov, do zmag! Minil je mesec, dva... Prej travniki in polja, sedaj nasip, po njem proga, ki se je svetila kakor srebro v vročem soncu poletnih dni. Nad Savo pa je rasel most, veličasten, ves v železju, ki se je bahal v vsej svoji veličini ogromnega uspeha v soju nešteti reflektorjev, ki so nam pomagali, da smo delali tudi ponoči. Pohvale glavnega štaba, trikratni naslov udarne brigade, nas je Tomšičeve vnelo še za zadnji naskok v naši "ofenzivi".

Brigade prve izrjene so odhajale domov. Spremljali smo jih z gromkim "huraaa!" Njihova pesem je še plavala nad nami, po progi, vsak železniški prag je nosil v sebi pesem. Zvoki koles težkega vlaka so jim dajali takt, ko so se brigade poslavljale od svoje proge in se odpeljale daleč na vse strani naše domovine, brigadirji so odhajali domov. Za trenutek se je tudi v nas naselilo domotožje, toda ne za dolgo. — "Zbor brigade! Na delo!" "Huraaa!", poslednji juriš!

Nad vzhodom v naše delovno taborišče se je na deski bleškal napis: "Trikrat udarna I. LMDB Toneta Tomšiča." Malo kdo je bel mimoido, da se ne bi ozrl po velikih rdečih krkah.

"A, ova je Prva ljubljanska, tri puta udarna?" sta se ustavila dva "čiča" in si s počasno

kretno rok zavijala dolge, osi-vele brke. Ob nedeljah, ko smo bili prosti, smo se pozabavali v mestu. V uniformah so nas spoznali, da smo brigadirji. Slovenska govorica in pesem jih je spominjala, da smo iz slovenske brigade, torej Tomšičevci, kajti vsak je vedel, da ima XI. sekcija le eno ljubljansko brigado, seveda, to trikrat udarno.

"Jeli, vaša brigada je tri put udarna?" je marsikdo vpraševal, čeprav je vedel, da je prav mislil. Stare mame so gledale za nami, oči so jim bile čudno nežne in materinske. Solze so se nevede prikrdle med veke in spolzele po velem, rjavem licu. "Ovakvo mladit, opustili su kuće, majku i sve drage, ođšli su ovamo, da nam pomognejo u izgradnji naše otačbine", so šepetala napol odprta usta mladih deklet, ki se niso mogle odtrgati od naših uniform, lepo opranih in izlikanih, od nežnih, vendar delovnih rok in od obrazov, ki so se le težko privadili rjavi barvi, ki jo je dalo vroče bosansko sonce. Da, tako smo se spremenili iz dneva v dan, ko smo se sklanjali nad progo in se zravljali zdaj pa zdaj in obrisali potna lica in čelo. Tedaj je rasla v nas moč, odpornost, bledeca z lic je izginila, hrtbi so postali kakor uliti iz bronu.

Vsemu temu se je čudil bosanski narod, ki je vaju tretega življenja in, ko je zagledal nas, je mislil, da bomo omagali šibki in nevažni trdoti življenjske borbe. Čudil se je našemu odporu, prav za prav trdni volji za borbo, za dosego ciljev. Citali so o naših obveznostih, o dosegi teh in zopet o novih načrtih in uspehih. Skratka, Tomšičevci so postali v zadnjih dneh svoje borbe s progo precej znani po tej sekciji. Vendar so vsi slutili, prav za prav pričakovali, da bo brigada šla še naprej, videli so, da brigadirji niso zadovoljni samo z enim uspehom. Delovni in pridni so, pričakujejo lahko še več. Tako je bilo mišljenje marsikoga. Bilo je skrito, vendar v očeh, ki so nas spremljale ob vsakem koraku, se je skrivala ta želja. Izpolnila se jim je. Naš delovni rok je potekal. Zadnji dan smo bili znova nagradjeni za svoj trud. Postali smo štirikrat udarna brigada.

Bila je zadnja noč, ki jo je bilo treba še preživeti v Samcu. Polegli smo, vendar spali nismo. V spomin se nam je prikradla prva noč, ko smo prispeli semkaj. Zdelo se nam je, da je od tega komaj teden dni prešlo. Gotovo je bilo veselje tolikšno, da nas je v predsedkih tako prijetno varalo. Utrujenosti nismo čutili, še manj zasplosti. Iz rahlega šepetanja se je razvila debata, kakršne ni bilo prej na nobenem sestanku. Objemali smo drug drugega, in sami nismo vedeli, kdaj so nam postale oči tako čudno mokre. Končno, dolga noč se je vendarle zljila v sončno jutro. Ki ga je pa na obzoru kalilo nekaj belih oblakov. Zadrje jutro...

Oprema vsakega brigadirja je bila zložena pred barako po redu, kakor je bil pač sestavljen zbor cele brigade. Domačini so se ustavljali ob pogledu na vse to "Kaj odhajate?" so govorili radovedni, vprašujoči pogledi. "Privadili smo se že vas tu, vi pa ste tudi ravno dobili dovolj izkušenj v delu." Stara seljanka nas je precej časa mirno spremljala po njenem dvorišču, kamor smo se hodili umivati. "Kaj je le res, da se danes zadnjikrat tu umivate?" ji je končno prišlo iz ust. Nismo ji z

odkritim veseljem pritrditi. V našo radost se je naselila obnem neka poirtoost, ki nam je vseskozi govorila, da se bo treba ločiti od kraja, ki je precej zahteval od nas, toda pustil nam je tudi najslajše spomine, ki so prava zakladnica spominov dobrega mladina v borbi za čim boljše ureditev mladinske organizacije.

Mrak se je vsedal nad vasjo. Poslednji zbor brigade.

"Mirno! Brigada na desno! Napred, marš!..."

Komandni klci so rezali v nastajajočo noč.

Primorska brigada je imela svoje delovno taborišče poleg našega. Ta dan so se preje vrnili z dela. Tudi pri njih je zasedlo: "Brigada, zbor!" Deset minut je prešlo. Korakali smo po ulicah Slavonskega Samca — zadnjikrat. Ob naših vrstah sta stopala po dva in dva brigadirja IV. Primorske brigade. Ne spominjam se, da bi nam kdaj prejšel pesem tako vrela iz srca, kakor nam je sedaj na poti proti domu.

Res je, srce nam je pelo, vris-kali smo, tako da je vsakdo postal ob cesti in gledal za nami. Stare mame so slinele ob vratih, snahle so se vzpenjale čez okna in nam mahale z robčki v slovo. Sem pa tja se je dvignila vela roka starke k licu, misleč, da je nevidno obrisala moko oko. Tega nismo prezrli. Prezrli nismo kesanja teh dobrih mater, ki jim je bilo žal, da vse tiste neiskrene misli, ki so jih obšle ob našem prihodu, niso bile resnične.

"Ne zaboravite nas!" je komaj slišno zašepetala starka, ki se ni mogla zadržati, da se ne bi pridružila stroju brigade in mi stisnila roko. Prepričana sem, da so besede gotovo veljale za opravičilo za vse skrite misli o dvomih naših uspehov. Vrnila sem ji globok pogled v njene črne oči, razumela me je. Ostala je za nami, marš je bil prehter zanj. Ostala je za nami divna Bosna, polna lepih spominov.

Vlak se je premaknil. Odpe-ljali smo se v zvezdnati noči proti domu. Kolesa vagonov pa so pela zadnje besede, izrečene-ga od iskrenega bosanskega človeka: "Ne zaboravite nas!..."

NAZNANILO:

Ker nas je že več ljudi naprosilo za naslove jugoslovanskih oblastev v Združenih državah, naj tu navedemo, da naslov jugoslovanske ambasade se glasi:

Yugoslav Embassy,
1520 — 16th St., N. W.
Washington 9, D. C.

Naslov urada jugoslovanskega konzula pa se glasi:

Yugoslav Consulate General,
745 — 5th Avenue,
New York 22, N. Y.

in
Yugoslav Consulate General
188 West Randolph Street
Chicago 2, Illinois

Pišete lahko v slovenskem, srbohrvatskem ali angleškem jeziku.

BUILDING SERVICE EMPLOYEES

Weekly starting salaries

MEN	WOMEN
\$54.60	\$36.55 - \$44.20

STEADY WORK

52 weeks a year

Choose your shift. Day or night
Sick Benefit. Hospitalization
Pension Plan Insurance

Inquire

8:30 to 4:30

Room 1222

125 South Clark St.

2¹/₂%

ZAVAROVANE HRANILNE VLOGE

Dividende točno plačane hranilecem brez prestopa še od leta 1889

TEROČE DIVIDENDE
Mlajši članj kot 21% kapitalsne od ustanovitve — pred podestviti leti.

ST. PAUL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

Skupno premoženje znaša nad \$17.000.000
2116 West Cermak Rd., Chicago 8 — Virginia 6530
Z dovoljenjem in pod nadzorom vlade Združenih držav